

Nr 9.

Godkänd av första kammaren den 13 juni 1916.

Godkänd av andra kammaren den 13 juni 1916.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens nionde huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet.

(Jordbruksutskottets utlåtande nr 14, 19, 21, 24, 35, 41, 56, 83, 87 och 100 samt memorial nr 36, 37, 55, 61 och 75.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna å riksstatens *nionde* huvudtitel, innefattande anslagen till jordbruksdepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari innevarande år avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t under nionde huvudtiteln i punkten 1 föreslagit riksdagen att till provisorisk lönerreglering för befattningshavare i jordbruksdepartementet,

Bihang till riksdagens protokoll 1916. 14 saml. 9 häft. (Nr 9).

å extra stat för år 1917 bevilja ett förslagsanslag av 6,760 kronor, varav högst 162 kronor 50 öre finge användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

Enligt det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över jordbruksärenden har departementschefen, under återopande av vad chefen för justitiedepartementet samma dag till statsrådsprotokollet över justitiedepartementsärenden anfört i avseende å grunderna för dessa avlöningstillägg ävensom villkoren för deras åtnjutande och de föreskrifter, som böra iakttagas vid utbetalningen av desamma, meddelat, att beträffande registratorns i jordbruksdepartementet sportelinkomster icke inträffat någon sådan förändring, att desamma borde beräknas överstiga 500 kronor.

Under erinran att riksdagen beträffande annat statsdepartement bifallit liknande framställning som nu förevarande, får riksdagen anmäla, att riksdagen, i likhet med vad skett för år 1916, till provisorisk löne-reglering för befattningshavare i jordbruksdepartementet å extra stat för år 1917 beviljat ett förslagsanslag av 6,760 kronor, varav högst 162 kronor 50 öre må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

2:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkten 2 av denna huvudtitel föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad skett för vart och ett av åren 1911—1916, för anställande av en extra kansli-sekreterare inom jordbruksdepartementet å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 5,050 kronor, varav 1,600 kronor skola anses såsom tjänst-göringspenningar.

3:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom under punkten 3 framställda förslag har riksdagen vidare i likhet med vad för åren 1911—1916 ägt rum, för extra föredragande inom jordbruksdepartementet m. m. å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 4,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen.

4:o) I anledning av vad departementschefen i statsrådsprotokollet anfört angående den jämlikt beslut av 1914 års senare riksdag inrättade byrådirektörsbefattningen i lantbruksstyrelsen får riksdagen uttala, att nämnda styrelse synes hava förebragt bärande skäl för att byrådirektörens kompetens bestämmas i likhet med vad som gäller beträffande

lantbruksingenjörer, men anser riksdagen, att med tjänstens besättande med ordinarie innehavare lämpligen bör anstå i avvaktan på det resultat ifråga om lantbruksstyrelsens organisation, vartill det av egnahems-sakkunniga avgivna betänkande eventuellt kan föranleda.

Under återopande av det anförda får riksdagen

dels förklara sig icke hava något att erinra mot att byrådirektörens i lantbruksstyrelsen kompetens bestämmes i likhet med vad som gäller beträffande lantbruksingenjörer;

dels ock uttala, att med tjänstens besättande med ordinarie innehavare bör anstå i avvaktan på det resultat ifråga om lantbruksstyrelsens organisation, vartill ovanberörda av egnahemssakkunniga avgivna betänkande eventuellt kan föranleda.

5:o) Under punkt 4 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anställande av ytterligare ingenjörbiträden hos lantbruksstyrelsen på extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 10,000 kronor ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna intill 5,000 kronor.

I den av riksdagen år 1914 godkända staten för lantbruksstyrelsen är upptagen en anslagspost å 10,000 kronor till ingenjörbiträden å den agrikulturtekniska avdelningen i styrelsen.

Ifrågavarande framställning avser beviljande för åren 1916 och 1917 för ändamålet ifråga av ett extra anslag å 10,000 kronor utöver det i staten upptagna beloppet. Det ökade anslagsbehovet är föranlett dels av ökning i norrländska avdikningsanslaget sedan år 1913, då förslaget till nämnda stat upprättades, och dels av vissa i statsrådsprotokollet närmare angivna förhållanden beträffande extra lantbruksingenjör- och lantbruksstipendiattjänsterna.

Då utredningen i ärendet giver vid handen, att behov föreligger av anställande inom lantbruksstyrelsen av ytterligare ingenjörbiträden, får riksdagen, som icke har något att erinra mot det för ändamålet beräknade beloppet, anmäla, att riksdagen för anställande av ytterligare ingenjörbiträden hos lantbruksstyrelsen på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 10,000 kronor ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna intill 5,000 kronor.

6:o) Under punkt 5 av förevarande huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit riksdagen att för extra biträden hos lantbruksstyrelsen m. m. å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 17,500

kronor ävensom medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må under år 1916 låta förskottsvis av tillgängliga medel härav utanordna 7,500 kronor.

I den av 1914 års riksdag godkända staten för lantbruksstyrelsen finnes upptaget ett belopp av 19,000 kronor till andra biträden än ingenjörbiträden, vikariatsersättning och expenser. Den nu gjorda framställningen om extra anslag för samma ändamål för år 1917 och del av år 1916 är föranledd av styrelsens behov av dels ytterligare tre kvinnliga biträden, dels ökade medel till egentliga expenser, dels ock av ett mera stadigvarande biträde åt byråchefen å lantbruksbyrån.

Då riksdagen av den av lantbruksstyrelsen i ärendet förebragta utredningen finner det vara ådagalagt, att lantbruksstyrelsen är i oavvisligt behov av ökade medel såväl till extra biträden som ock till egentliga expenser och riksdagen icke har något att erinra mot storleken av det för ändamålet av Eders Kungl. Maj:t begärda beloppet, får riksdagen anmäla, att riksdagen för extra biträden hos lantbruksstyrelsen m. m. å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 17,500 kronor ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må under år 1916 låta förskottsvis av tillgängliga medel härav utanordna 7,500 kronor.

Lanthushållningen.

7:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkten 6 gjorda framställning har riksdagen höjt det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanäringar» upptagna anslag till understödjande av premiering av nötboskap, nu 80,000 kronor, med 40,000 kronor till 120,000 kronor, därav 70,000 kronor skola användas för tilläggspris av tjurar, tillhörande tjurförening, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att, därest under året sistnämnda belopp ej skulle behöva i sin helhet eller till någon del tagas i anspråk för detta ändamål, anvisa det sålunda tillgängliga beloppet för andra till nötboskapspremieringen hörande ändamål.

På grund av detta beslut har anslagstiteln i sin helhet höjts med motsvarande belopp av 40,000 kronor eller från 332,450 kronor till 372,450 kronor.

8:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkten 7 gjorda framställning har riksdagen höjt det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» upptagna anslag till träd-

gårdsundervisningen från 32,000 kronor med 4,800 kronor till 36,800 kronor.

På grund härav kommer det i anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» ingående bestämda anslaget, i riksstaten för innevarande år upptaget med 432,950 kronor, att ökas med 4,800 kronor till 437,750 kronor.

9:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkten 8 gjorda framställning har riksdagen medgivit, att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» upptagna anslag till reseunderstöd för lantbrukets studerande må under år 1917 användas för de ändamål, för vilka anslaget är avsett.

10:o) Under punkt 9 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» upptagna förslagsanslaget till lantmannaskolor från 150,000 kronor med 50,000 kronor till 200,000 kronor.

Sedan riksdagen år 1911 med anledning av Kungl. Maj:ts förslag godkänt vissa grunder för förändrad organisation av med statsmedel understödda lantmannaskolor, höjde 1912 års riksdag på grund härav det å ordinarie stat under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» upptagna förslagsanslaget till understöd åt lantmannaskolor till 150,000 kronor, med vilket belopp detsamma fortfarande utgår.

Anslaget har emellertid visat sig vara väl knappt tilltaget och har måst överskridas. Redan under år 1913 — första året — voro utgifterna från anslaget 156,379 kronor. Under år 1914 ökades de till 182,645 kronor och hava under år 1915 till och med oktober månad utgjort 207,020 kronor.

I betraktande av denna hastiga stegring har departementschefen ansett nödig omtanke om budgetens soliditet bjuda, att detta anslag, som eljest säkerligen skulle årligen överskridas med betydligt belopp, erhåller någon förhöjning, vilken torde böra sättas till 50,000 kronor, så att anslaget upptages till 200,000 kronor.

Då riksdagen icke har något att erinra mot förevarande framställning, har riksdagen höjt det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» upptagna förslagsanslaget till lantmannaskolor från 150,000 kronor med 50,000 kronor till 200,000 kronor.

11:o) Under punkt 10 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» upptagna förslagsanslaget till lanthushållsskolor från 36,000 kronor med 24,000 kronor till 60,000 kronor.

Genom beslut vid 1912 års riksdag inrättades ett nytt slag av lägre lantbruksundervisningsanstalter, benämnda lanthushållsskolor, och uppfördes såsom understöd till dylika skolor å ordinarie stat under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» ett förslagsanslag å 36,000 kronor.

Då denna undervisningsform var ny, var det ganska naturligt, att hela beloppet icke togs i anspråk under det första året, år 1913, men ett bidragsbelopp av 32,080 kronor blev i allt fall använt. Redan under år 1914 hade emellertid anspråken på anslaget stegrats därhän, att utgifterna uppgingo till 56,550 kronor. Under år 1915 hade redan vid oktober månads slut från anslaget utbetalts 51,680 kronor.

Av samma skäl, som anförts under nästföregående punkt, har det synts departementschefen befogat att nu bereda detta anslag någon förhöjning, och torde denna med hänsyn till den hastiga stegringen av utgifterna från anslaget lämpligen böra sättas till 24,000 kronor, varigenom anslaget skulle uppgå till 60,000 kronor.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen höjt det under anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» upptagna förslagsanslaget till lanthushållsskolor från 36,000 kronor med 24,000 kronor till 60,000 kronor.

Slutsumman av anslagstiteln »undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar» kommer alltså på grund av under punkterna 8, 10 och 11 fattade beslut att ökas från 618,950 kronor med 78,800 kronor till 697,750 kronor.

12:o) Under punkt 11 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att utav det av 1915 års riksdag till elektrisk anläggning vid Ultuna lantbruksinstitut och egendom beviljade anslag av 32,000 kronor å extra stat för år 1917 anvisa återstående 22,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att låta under år 1916 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna detta belopp.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen år 1915 till elektrisk anläggning vid Ultuna lantbruksinstitut och egendom beviljat ett anslag av 32,000 kronor och därav å extra stat för år 1916 anvisat 10,000 kronor.

Sedan lantbruksstyrelsen med skrivelse den 12 november 1915

efter hörande av styrelsen för ifrågavarande lantbruksinstitut och efter samråd med vattenfallsstyrelsen till Kungl. Maj:t ingivit plan för anläggningens utförande, blev denna plan den 3 december 1915 av Kungl. Maj:t godkänd. Lantbruksstyrelsen meddelade i nämnda skrivelse, att sekundärledningen över Ultuna då väntades bliva sträckt inom den närmaste framtiden samt att alltså ur denna synpunkt icke något hinder mötte att redan under innevarande vinter där tillgodogöra den elektriska energien, vilket vore särdeles önskvärt, särskilt med hänsyn till rådande höga pris å bränsle och lyse. Styrelsen hemställde därför, att återstoden av det beviljade anslaget måtte anvisas å 1917 års riksstat, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottera beloppet under år 1916.

Då den gjorda framställningen synes böra bifallas, får riksdagen anmäla, att riksdagen utav det av 1915 års riksdag till elektrisk anläggning vid Ultuna lantbruksinstitut och egendom beviljade anslag av 32,000 kronor å extra stat för år 1917 anvisat återstående 22,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta under år 1916 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna detta belopp.

13:o) Under punkt 12 i huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till undervisningsmateriel för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 3,000 kronor.

Till undervisningsmateriel för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1908—1916 anvisat ett anslag av 3,000 kronor. Då samma behov av extra anslag till undervisningsmateriel vid nämnda institut torde komma att under år 1917 föreligga som under de föregående åren, har riksdagen, i likhet med vad under senare åren skett, till undervisningsmateriel för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 3,000 kronor.

14:o) Under punkt 13 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till hovbeslagsskolan vid Alnarp anvisa å extra stat för år 1917 ett anslag av 4,500 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts förslag i ämnet anvisade riksdagen på extra stat för år 1914 till hovbeslagsskolan vid Alnarp ett anslag av 7,000 kronor, därav 3,500 kronor skulle användas till täckande av förskottsvis bestridda utgifter till samma skola under år 1913.

För vart och ett av åren 1915 och 1916 har riksdagen, likaledes å extra stat, anvisat till skolan ett anslag av 3,500 kronor.

De omständigheter, som föranleda den begärda anslagsökningen äro dels förestående reparation av smedjan, dels ökning i omkostnaderna för materiel, dels ock ökade utgifter för elevernas kosthåll.

Riksdagen, som övertygats om behovet av den äskade anslagsökningen, har till hovbeslagsskolan vid Alnarp anvisat å extra stat för år 1917 ett anslag av 4,500 kronor.

15:o) I anledning av vad departementschefen i statsrådsprotokollet anfört angående försäljning av vindmotor vid lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp får riksdagen anmäla, att riksdagen förklarar sig icke hava något att erinra mot att ifrågavarande vindmotor för statsverkets räkning försäljes av institutsstyrelsen med skyldighet för nämnda styrelse att till statskontoret inleverera försäljningssumman.

16:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 14 i statsrådsprotokollet föreslagit har riksdagen i likhet med vad skett för åren 1914—1916 till anordnande av utbildningskurser för kontroll-assistenten å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 14,800 kronor.

17:o) Under punkt 15 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att Kungl. Maj:t må under år 1917 till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän använda vad som vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget för detta ändamål.

I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1913—1916 anvisat anslag av 18,800 kronor till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän.

Vid anmälan i statsrådet den 14 januari 1915 av frågor om anslag under nionde huvudtiteln för år 1916 beslöt Kungl. Maj:t på departementschefens hemställan föreslå riksdagen medgiva, att under år 1916 till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän finge användas vad som vid utgången av år 1915 kvarstode oanvänt å anslaget för detta ändamål. Detta förslag bifölls av riksdagen.

Enligt vad departementschefen i statsrådsprotokollet beräknat, är nytt anslag för år 1917 obehövt.

Riksdagen har icke något att erinra mot förevarande framställning och har alltså medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må under år 1917 till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän använda vad som vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget för detta ändamål.

18:o) Under punkt 16 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 bevilja, att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas, såsom bidrag till anställande av

dels tretton jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas av landsting, hushållningssällskap eller eljest, 32,500 kronor,

dels en jordbrukskonsulent inom vartdera av Kalmar läns norra och Gottlands läns hushållningssällskaps områden under enhanda villkor och under förutsättning därjämte, att vederbörande hushållningssällskap bidrager till konsulentens avlöning med minst 1,250 kronor, 2,500 kronor,

dels ock fjorton jordbrukskonsulenter i övriga delar av södra och mellersta Sverige under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas av landsting, hushållningssällskap eller eljest samt att vederbörande hushållningssällskap under samma år på egen bekostnad och utan anlitan till någon del av statsbidraget anställer en eller flera ytterligare jordbrukskonsulenter, 35,000 kronor eller tillsammans 70,000 kronor,

ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t må för bidrag från detta anslag stadga de villkor i övrigt Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Sedan anslag å extra stat utgått såsom bidrag till anställande av jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland från och med år 1908 samt inom mellersta och södra Sverige från och med år 1911, anvisade 1914 års förra riksdag, på Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, på extra stat för år 1915 under vissa villkor anslag för samma ändamål med 30,000 kronor för anställande av tolv dylika konsulenter i Dalarna och Norrland, med 2,500 kronor för anställande av en jordbrukskonsulent inom vartdera av Kalmar läns norra och Gottlands läns hushållningssällskaps områden samt med 30,000 kronor för anställande av tolv sådana konsulenter i övriga delar av södra och mellersta Sverige. Anslagets sammanlagda belopp uppgick alltså till 62,500 kronor.

Anslag å samma belopp är beviljat även för innevarande år.

Riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förslag i ämnet, har följaktligen

å extra stat för år 1917 beviljat, att av Eders Kungl. Maj:t i mån av behov användas, såsom bidrag till anställande av

dels tretton jordbrukskonsulenter i Dalarna och Norrland under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas av landsting, hushållningssällskap eller eljest, 32,500 kronor,

dels en jordbrukskonsulent inom vartdera av Kalmar läns norra och Gottlands läns hushållningssällskaps områden under enahanda villkor

och under förutsättning därjämte, att vederbörande hushållningssällskap bidrager till konsulentens avlöning med minst 1,250 kronor, 2,500 kronor, *dels ock* fjorton jordbrukskonsulenter i övriga delar av södra och mellersta Sverige under villkor, att konsulenternas rese- och traktamentsersättning bekostas av landsting, hushållningssällskap eller eljest samt att vederbörande hushållningssällskap under samma år på egen bekostnad och utan anlitanade till någon del av statsbidraget anställer en eller flera ytterligare jordbrukskonsulenter, 35,000 kronor eller tillsammans 70,000 kronor,

ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må för bidrag från detta anslag stadga de villkor i övrigt Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

19:o) Under punkt 17 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 anvisa, att av Eders Kungl. Maj:t i mån av behov användas, såsom bidrag till anställande av dels vandringsrättare i Dalarna och Norrland 24,000 kronor, dels ock vandringsrättare i södra eller mellersta Sverige 18,000 kronor eller tillsammans 42,000 kronor, under villkor att övriga kostnader för vandringsrättarna bestridas av landsting, hushållningssällskap eller eljest, samt på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

För år 1912 anvisade riksdagen på grund av väckt motion å extra stat ett anslag av 18,000 kronor att av Kungl. Maj:t i mån av behov användas såsom bidrag till avlöning av vandringsrättare i Dalarna och Norrland under villkor, att övriga kostnader för desamma bestriddes av landsting, hushållningssällskap eller eljest, samt på de villkor i övrigt, som Kungl. Maj:t kunde finna gott föreskriva. Samma belopp beviljades därefter av riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag för enahanda ändamål och på oförändrade villkor jämväl för vartdera av åren 1913 och 1914.

I anledning av vid 1912 års riksdag väckta motioner anvisade riksdagen jämväl såsom bidrag till avlöning åt vandringsrättare i södra och mellersta Sverige å extra stat för år 1913 ett belopp av 9,000 kronor under samma villkor som för det förra anslaget; och anslog riksdagen på förslag av Kungl. Maj:t även för år 1914 sistnämnda belopp för samma ändamål.

På Kungl. Maj:ts förslag höjde riksdagen för år 1915 förstnämnda anslag till 21,000 kronor och det sistnämnda till 15,000 kronor, med bibehållande av förenämnda villkor beträffande båda anslagen. Samma belopp hava anvisats av riksdagen för år 1916.

För nästkommande år begäres nu förhöjning med 3,000 kronor för vartdera av ifrågavarande båda anslag.

Riksdagen finner vandringrättarinstitutionen väl förtjänt av fortsatt understöd från statens sida. Vid sådant förhållande och då de nuvarande anslagen på sätt av utredningen i ärendet framgår visat sig otillräckliga får riksdagen, som icke funnit något att erinra mot beloppet av den begärda anslagsökningen, anmäla, att riksdagen å extra stat för år 1917 anvisat, att av Eders Kungl. Maj:t i mån av behov användas, såsom bidrag till anställande av

dels vandringrättare i Dalarna och Norrland 24,000 kronor,

dels ock vandringrättare i södra eller mellersta Sverige 18,000 kronor,

eller tillsammans 42,000 kronor, under villkor att övriga kostnader för vandringrättarna bestridas av landsting, hushållningssällskap eller eljest, samt på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

20:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom under punkten 18 gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad skett för åren 1911—1916 till utbildande av en stipendiat i boskapsskötsel och mejerihushållning m. m. å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 1,500 kronor.

21:o) Under punkt 19 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets lantushållningsskola vid Rimforsa för utbildande av lärarinnor å extra stat för år 1917 bevilja ett anslag av 8,000 kronor.

Till Fredrika-Bremer-förbundets lantushållningsskola vid Rimforsa för utbildande av lärarinnor, vilken skola år 1907 började sin verksamhet, har såsom understöd av statsmedel anvisats av riksdagen på Kungl. Maj:ts framställning för varje av åren 1908—1910 anslag å 4,000 kronor samt för vart och ett av åren 1911—1913 anslag å 6,000 kronor. För år 1914 blev på Kungl. Maj:ts förslag anslaget höjt till 8,000 kronor, vilket anslagsbelopp jämväl beviljats för åren 1915 och 1916.

Såsom villkor för de årliga anslagens åtnjutande har Kungl. Maj:t vid deras utanordnande föreskrivit, bland annat, att ett visst antal elever, nämligen för åren 1908—1910 tre och för åren 1911—1916 fyra, skulle äga åtnjuta kostnadsfri undervisning, dock utan att vara befriade från avgifter för kost och logi, samt att avgiften för undervisning, kost, logi och lyse ej finge överstiga 600 kronor för år.

Skolans styrelse har nu i en till Eders Kungl. Maj:t ingiven skrift anhållit om statsbidrag för år 1917 med 8,000 kronor. Tillika har styrelsen dels lämnat redogörelse för arbetsåret 1913—1914, varav inhämtas, att arbetet bedrivits på praktiskt och ändamålsenligt sätt, dels ock avlämnat förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1917.

I infortrat utlåtande den 21 oktober 1915 har lantbruksstyrelsen tillstyrkt, att det av skolstyrelsen begärda anslaget måtte äskas av riksdagen, ävensom förklarat sig icke hava något att erinra mot det ingivna förslaget till inkomst- och utgiftsstat.

Enligt vad som meddelats riksdagen har vederbörande senare hos Eders Kungl. Maj:t gjort framställning i fråga om sådan ändring i de av Eders Kungl. Maj:t för anslagets utgående stadgade villkor, att det belopp, vartill avgifterna för undervisning, kost, logi och lyse må utgå, höjes till 700 kronor för år.

Riksdagen, som för sin del ej funnit något att erinra häremot, har såsom statsbidrag åt Fredrika-Bremer-förbundets lanthushållningsskola vid Rimforsa för utbildande av lärarinnor å extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 8,000 kronor.

22:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 20 gjorda framställning har riksdagen vidare, i likhet med vad skett för åren 1914—1916 såsom statsbidrag åt Uppsala enskilda läroverks fackskola för huslig ekonomi för utbildning av lärarinnor i lanthushållning å skolans lantgård Brogård å extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 5,500 kronor.

23:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkten 21 gjorda framställning har riksdagen höjt den del av det under anslagstiteln »hästavelns förbättrande» upptagna reservationsanslaget, som är avsett till understödjande av prisbelöningar av hästar, från 40,000 kronor med 60,000 kronor till 100,000 kronor.

På grund härav kommer omförmälda reservationsanslag att undergå motsvarande höjning eller till 309,400 kronor samt hela anslaget till hästavelns förbättrande att upptagas med ett belopp av 310,470 kronor, därav ett förslagsanslag, friheter, å 1,070 kronor.

24:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för åren 1911—1916, till extra personal vid Flyinge hingstdepå å extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 4,630 kronor.

25:o) Under punkt 23 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 20,000 kronor att under de villkor, Eders Kungl. Maj:t må bestämma, utgå för tillvaratagande och utveckling av sådana i Sverige förekommande s. k. lanthästar, som kunna innefattas under benämningen »inhemska häststammar».

På grund av förslag av Kungl. Maj:t har riksdagen å extra stat för vartdera av åren 1914 och 1915 anvisat ett anslag av 20,000 kronor att under de villkor, Kungl. Maj:t ägde bestämma, utgå för tillvaratagande och utveckling av sådana i Sverige förekommande s. k. lanthästar, som kunde innefattas under benämningen »inhemska häststammar».

I proposition till 1915 års riksdag äskades å extra stat för år 1916 allenast 17,000 kronor för ifrågavarande ändamål, varjämte medgivande begärdes att få för ändamålet använda vad vid utgången av år 1915 kunde kvarstå oanvänt av nämnda anslag. Omförmälda förslag blev av riksdagen bifallet.

Av de av 1913 och 1914 årens riksdagar beviljade anslagsmedel har Kungl. Maj:t beviljat bidrag år 1914 till sammanlagt belopp av 17,000 kronor och år 1915 till sammanlagt belopp av 20,000 kronor.

Då alltså vid utgången av år 1915 komme att å de beviljade anslagen kvarstå oanvänt ett belopp av 3,000 kronor, som finge användas under år 1916, samt därutöver beviljats 17,000 kronor, komme sammanlagt 20,000 kronor att under sistnämnda år stå till Eders Kungl. Maj:ts förfogande till utdelande av bidrag till åtgärder för tillvaratagande och utveckling av inhemska häststammar.

Det har synts departementschefen, som om även för år 1917 samma summa borde anvisas, helst som redan år 1915 anslaget visat sig otillräckligt för utdelande av bidrag i så stor omfattning, som de inkomna ansökningarna avsett. De skäl, som anfördes för anslagets beviljande, då frågan därom första gången förelåg, vore alltjämt lika giltiga, och det skulle otvivelaktigt vara till men för resultatet av de strävanden, som flerstädes inom landet påginge för tillvaratagandet och utvecklandet av de inhemska häststammarna, ifall understöd från statens sida icke kunde påräknas i samma omfattning som hittills.

I enlighet härmed har riksdagen å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 20,000 kronor att under de villkor, Eders Kungl. Maj:t må bestämma, utgå för tillvaratagande och utveckling av sådana i Sverige förekommande s. k. lanthästar, som kunna innefattas under benämningen »inhemska häststammar».

26:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 24 därom gjorda framställning har riksdagen

dels medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må till understödjande av stamboksföring rörande hästar under de villkor, Eders Kungl. Maj:t må bestämma, under år 1917 använda vad som vid utgången av år 1916 kan kvarstå oanvänt å anslaget för detta ändamål;

dels ock å extra stat för år 1917 för samma ändamål anvisat ett anslag av 6,000 kronor.

27:o) Vidare och i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 25 av förevarande huvudtitel gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år skett, till karantänsanstalten i Haparanda för husdjur å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 750 kronor.

28:o) Under punkten 26 av huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till avelscentra för nötboskap å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 12,000 kronor.

År 1902 begärde Kungl. Maj:t första gången hos riksdagen anslag till bildande och upprätthållande av avelscentra för nötboskap, och anvisade riksdagen för vart och ett av åren 1903—1910 medel för detta ändamål. Efter tävlan utsågos dylika avelscentra år 1906.

År 1908 gjorde Kungl. Maj:t framställning till riksdagen om anordnande efter ny plan av förnyad tävlan för utseende av avelscentra. Riksdagen anvisade för dessa tävlingar jämte upprätthållande av de vid dem utsedda avelscentra anslag å extra stat för vart och ett av åren 1909—1915. Den 21 april 1911 utsågos avelscentra vid denna tävling.

År 1913 framlade Kungl. Maj:t förslag till riksdagen om anordnande av ytterligare en tävling för utseende av avelscentra enligt plan, som innefattade åtskilliga förändringar i förut gällande bestämmelser. Kostnaderna för dessa tävlingar beräknades till 122,000 kronor, varav 27,000 kronor skulle tagas från avkastningen av fonden för svenska hornboskaps- och fåravelns förädling samt återstående 95,000 kronor beräknades skola av riksdagen anvisas med 16,000 kronor för år 1914, 14,000 kronor för år 1915, 17,000 kronor för år 1916 samt 12,000 kronor för vart och ett av åren 1917—1920. Riksdagen har anvisat härtill 16,000 kronor för år 1914, 14,000 kronor för år 1915 och 17,000 kronor för år 1916.

Då förevarande anslagsäskande står i överensstämmelse med av riksdagen förut gillad plan för anordnande av tävlingar för utseende

av avelscentra, har riksdagen till avelscentra för nötboskap å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 12,000 kronor.

29:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 27 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för vart och ett av åren 1907—1916 ägt rum, till främjande av nötboskapsaveln inom Norrbottens län, anvisat å extra stat för år 1917 ett anslag av 5,000 kronor.

30:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 28 föreslagit har riksdagen

dels medgivit, att vad vid utgången av år 1916 möjligen kvarstår oanvänt å anslaget till förekommande och hämmande av tuberkelsjukdomar hos nötkreaturen må under år 1917 användas för enahanda ändamål;

dels ock å extra stat för år 1917 för samma ändamål anvisat ett anslag av 75,000 kronor.

31:o) Under punkt 29 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till åtgärder för höjande av landets svinavel å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 50,000 kronor.

Till åtgärder för höjande av landets svinavel har riksdagen anvisat å extra stat för vart och ett av åren 1912—1914 anslag av 30,000 kronor samt för vardera av åren 1915 och 1916 ett anslag av 40,000 kronor.

Lantbruksstyrelsen har nu i skrivelse den 7 december 1915 anfört, att hushållningssällskapen redan under år 1914 utgivit till åtgärder för höjande av svinaveln omkring 43,000 kronor av natur att kunna ersättas av statsmedel och att under år 1915 skulle efter vad styrelsen inhämtat utgifterna av samma slag med 10,000 kronor överstiga de sällskapen tilldelade anslagen. Då användningen av de hittills anvisade medlen syntes hava i hög grad bidragit till att främja landets svinavel, ansåge lantbruksstyrelsen det vara av den allra största betydelse, att tillräckliga belopp fortfarande måtte finnas tillgängliga för ändamålet, och detta så mycket mera, som de osäkra förhållandena under nuvarande kristid medfört en viss tillbakagång i svinproduktionen, som det vore av vikt att skyndsamt avhjälpa. En ökning av anslaget från 40,000 kronor till 50,000 kronor ansåge lantbruksstyrelsen därför i hög grad önskvärd.

Departementschefen har fullständigt instämt med lantbruksstyrelsen i fråga om betydelsen av att ifrågakvarande anslag erhåller den av styrelsen nu föreslagna höjningen.

Riksdagen, som anser den föreslagna anslagsökningen av behovet påkallad, har till åtgärder för höjande av landets svinavel å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 50,000 kronor.

32:o) Vidare och i överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts framställning i ämnet har riksdagen, i likhet med vad för vart och ett av åren 1909—1916 skett, till fjäderfäavelns befrämjande anvisat å extra stat för år 1917 ett anslag av 20,000 kronor.

33:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts under punkt 31 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för vardera av åren 1913—1916, till maskin- och redskapsprovninganstalterna vid Ultuna och Alnarp å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 21,000 kronor.

34:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 32 framställda förslag har riksdagen, i likhet med vad för år 1916 senast ägt rum, å extra stat för år 1917 anvisat såsom bidrag till underhåll av åtta kemiska stationer för jordbrukets och näringarnas behov — inom de orter, där landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, förbundit sig att upprätta laboratorium och bekosta ej mindre lokal för detta jämte bostad eller hyresmedel för kemist och assistent än även avlöningen till dessa och laboratorietjänaren ävensom de årliga utgifterna för laboratoriets underhåll samt till inköp av böcker och inventarier för stationens behov — 6,000 kronor för varje station eller tillhopa 48,000 kronor.

35:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 33 föreslagit får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom bidrag till underhåll av kemisk-växtbiologiska anstalten inom Norrbottens län — under villkor att från länets landsting och hushållningssällskap eller eljest bidrag lämnas till anstaltens underhåll med sammanlagt minst 9,000 kronor — å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 15,000 kronor.

36:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 34 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för åren 1914—1916, till understöd åt svenska mosskulturöreningen å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 50,000 kronor.

37:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkten 35 gjorda framställning får riksdagen anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för

vart och ett av åren 1887—1916 ägt rum, å extra stat för år 1917 till Kungl. Maj:ts förfogande anvisat ett anslag av 10,000 kronor för att — med högst 1,000 kronor för varje anstalt — användas till understöd åt sådana frökontrollanstalter, som av landsting eller hushållningssällskap, vart för sig eller i förening, understödjas med minst samma belopp som statsbidraget och vilka anstalter vilja underkasta sig de villkor och föreskrifter i avseende på analysmetoder och övriga förhållanden, som fastställas av Eders Kungl. Maj:t.

38:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 36 därom gjorda framställning får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å det såsom bidrag till åtgärder för befordrande av den inhemska odlingen av frö av vallväxter och foderrotfrukter anvisade anslag må av Kungl. Maj:t under år 1917 användas för enahanda ändamål;

dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisat ett belopp av 20,000 kronor.

39:o) Under punkt 37 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för år 1917 å extra stat anvisa dels för anställande av en statskonsulent i fröodling ett anslag av 6,500 kronor, dels ock såsom personligt ålderstillägg till statskonsulenten i fröodling Anders Elofson, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, ett anslag av 500 kronor, eller tillhopa 7,000 kronor.

Till anställande av en statskonsulent i fröodling har riksdagen för vart och ett av åren 1912—1916 anvisat å extra stat ett anslag av 6,500 kronor.

Riksdagen har icke något att erinra däremot, att såsom Eders Kungl. Maj:t föreslagit ifrågavarande statskonsulent för år 1917 beredes ett personligt ålderstillägg. Då förevarande framställning icke heller i övrigt föranleder någon riksdagens erinran, har riksdagen för år 1917 å extra stat anvisat

dels för anställande av en statskonsulent i fröodling ett anslag av 6,500 kronor;

dels ock såsom personligt ålderstillägg till statskonsulenten i fröodling Anders Elofson, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, ett anslag av 500 kronor eller tillhopa 7,000 kronor.

40:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för vart och ett av åren 1914,

1915 och 1916 skett, å extra stat för år 1917 beviljat Sveriges utsädesförening såsom bidrag till uppehållande av föreningens praktiskt vetenskapliga verksamhet ett anslag av 66,000 kronor.

41:o) Under punkt 39 i statsrådsprotokollet hade Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den särskilda proposition angående anslag till en Sveriges utsädesförenings filial i mellersta Norrland, som Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1917 beräkna ett anslag av 9,500 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 10 mars 1916 avlåten proposition, nr 88, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till understöd åt Sveriges utsädesförening för en filial i mellersta Norrland å extra stat för år 1917 anvisa för filialens upprättande 1,500 kronor samt för uppehållande av verksamheten vid densamma 8,000 kronor eller tillsammans ett anslag av 9,500 kronor.

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehaft två inom riksdagen väckta likalydande motioner, däri hemställts, att riksdagen måtte för sin del — med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förvarande proposition, i vad den avser anordnande inom Västernorrlands län av en filial till Sveriges utsädesförening — för inrättande på lämplig plats inom Jämtlands län av antingen en självständig försöksanstalt eller ock en filial till Sveriges utsädesförening av enahanda omfattning och beskaffenhet som den ovan omförmälda inom Västernorrlands län, samt för uppehållande av verksamheten vid densamma för år 1917 på extra stat bevilja ett anslag av 5,000 kronor.

Betydelsen av en rationellt bedriven och efter olika lokala förhållanden anpassad växtförädlingsverksamhet har med all önskvärd tydlighet ådagalagts genom det med statsmedel understödda praktiskt vetenskapliga arbete, som i sådant syfte under en följd av år utförts av Sveriges utsädesförening vid Svalöv.

Resultaten av detta föreningens utomordentligt gagnrika arbete för våra kulturväxters förädling synes emellertid av utredningen i ärendet att döma till huvudsaklig del kommit jordbruket i de södra och mellersta delarna av landet till godo. För dessa landsdelar lämpliga nya sorter hava nämligen vid Svalöv blivit uppdragna och allmänt spridda.

De nordligare landsdelarna torde däremot icke hava i önskvärd utsträckning kommit i åtnjutande av samma fördelar, beroende på att stammar av såväl sädesslag som vallväxter, vilka vid odling å Svalöv

synts hava förutsättningar för att lämpa sig för norra Sverige, vid odling därstädes icke motsvarat förväntningarna.

Emellertid torde Norrland i lika hög grad som övriga Sverige vara i behov av den hjälp, som vetenskapen uti ifrågavarande avseende kan lämna. Kravet på en utsträckning av växtförädlingen till landets nordliga delar synes därför fullt berättigat. Visserligen har såsom i ärendet erinrats utsädesföreningen inrättat en till Luleå förlagd filial, avseende verksamheten i Norrbotten. Förhållandena i såväl mellersta Norrland som ock inom Jämtlands län torde likväl vara av sådan art, att dessa landsdelars behov uti ifrågavarande avseende likväl enligt vad den förebragta utredningen i ärendet ger vid handen kan rätt tillgodoses endast genom en försöksverksamhet bedriven vid särskilda å lämpliga platser i dessa delar av landet förlagda växtförädlingsanstalter.

Inrättande av sådana anstalter anser riksdagen därför välbetänkt.

Beträffande dessa anstalters organisation håller riksdagen i likhet med departementschefen före, att desamma böra inrättas såsom filialer till Sveriges utsädesförening.

Enligt vad framgår av den i statsrådsprotokollet lämnade redogörelsen över utsädesföreningens ekonomiska förhållanden torde emellertid föreningen åtminstone icke nu vara i stånd att utan särskilt statsunderstöd anordna dylika växtförädlingsanstalter i Norrland såsom sina filialer.

Med hänsyn härtill har Eders Kungl. Maj:t, som ansett att för närvarande blott en till Västernorrlands län förlagd växtförädlingsanstalt borde komma ifråga, föreslagit anvisande åt utsädesföreningen för detta ändamål av särskilt statsbidrag. Det härför beräknade beloppet synes riksdagen väl avvägt.

Anstaltens förläggning såsom ifrågasatts till Holms säteri i sistnämnda län föranleder icke någon riksdagens erinran.

Vad härefter beträffar de i ämnet väckta motioner, så avse dessa utöver inrättande av en filial inom Västernorrlands län anordnande redan under år 1917 inom Jämtlands län antingen av en självständig försöksanstalt eller ock av en filial till Sveriges utsädesförening.

Riksdagen delar på sätt även ovan nämnts till fullo motionärernas uppfattning rörande behovet av en speciellt för Jämtlands län avpassad växtförädlingsanstalt. Den mellan Jämtland och det övriga Norrland förefintliga olikheten med avseende å såväl klimat som jordmån torde nämligen påkalla, att en grundlig och effektiv försöksverksamhet i berörda syfte igångsättes jämväl inom detta län.

Av de av motionärerna ifrågasatta två alternativen rörande anstaltens organisation, så håller riksdagen såsom jämväl ovan antytts före, att det senare alternativet bör föredragas. — Emellertid torde enligt riksdagens förmenande frågan om inrättande av en växtförädlingsanstalt särskilt för Jämtlands län böra göras till föremål för utredning, och kan riksdagen därför icke biträda motionärernas framställning om statsanslag för detta ändamål redan från och med år 1917.

Under återopande av det anförda får riksdagen

dels anmäla, att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning till understöd åt Sveriges utsädesförening för en filial i mellersta Norrland å extra stat för år 1917 anvisat för filialens upprättande 1,500 kronor samt för uppehållande av verksamheten vid densamma 8,000 kronor eller tillsammans ett anslag av 9,500 kronor;

dels ock i anledning av ifrågavarande motioner hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande upprättande snarast möjligt på lämplig plats inom Jämtlands län av en filial till Sveriges utsädesförening.

42:o) Under punkt 40 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket må av Kungl. Maj:t under år 1917 disponeras för enahanda ändamål, dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 240,000 kronor.

Alltsedan år 1901 har riksdagen anvisat medel å extra stat till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket. För vartdera av åren 1914 och 1915 anvisade riksdagen för detta ändamål ett anslag av 270,000 kronor och medgav därjämte, att Kungl. Maj:t finge för dylika åtgärder under vartdera av sistnämnda år disponera jämväl vad som vid utgången av föregående år möjligen icke blivit använt av tidigare för enahanda ändamål anvisade anslag.

Beträffande anslaget för år 1916 så begärde Kungl. Maj:t allenast riksdagens medgivande att under detta år använda behållning å detta anslag från år 1915.

Uti en inom riksdagen väckt motion föreslogs emellertid, att å extra stat för år 1916 måtte anvisas ett anslag å 120,000 kronor, varigenom de tillgängliga medlen med inräknande av ovanberörda behållning skulle för år 1916 uppgå till det förut vanliga beloppet, 270,000 kronor. Riksdagen anförde att, ifall åtgärden att för år 1916 inställa premieringar och studieresor skulle komma att tillämpas jämväl under år 1916, riksdagen funne, att de synnerligen behjärtansvärda ändamål,

som anslaget till höjande av det mindre jordbruket vore avsett att främja, härigenom icke skulle bliva i önskvärd grad tillgodosedda. Riksdagen hölle nämligen före, att under år 1916 den egentliga jordbrukspremieringen med tillhörande utdelning av premielån borde med hänsyn till den stora betydelsen för det mindre jordbruket av denna verksamhet återupptagas och att av samma anledning bidrag ock borde utgå till studieresor. På grund härav hade riksdagen ansett sig böra biträda det i motionen framställda förslaget och, jämte det riksdagen medgav disponerandet av behållningen från år 1915, anvisade därför riksdagen för ändamålet ett anslag av 120,000 kronor.

Riksdagen håller före, att medel för ifrågavarande ändamål böra för år 1917 finnas tillgängliga till belopp, som med sammanräknande av besparing å anslaget för innevarande år uppgår till det förut vanliga, 270,000 kronor. På grund härav och då riksdagen icke har något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får riksdagen, under hänvisning tillika till riksdagens berörda uttalande, anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket må av Kungl. Maj:t under år 1917 disponeras för enahanda ändamål;

dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 240,000 kronor.

43:o) Under punkt 41 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 anvisa dels för anställande av en statskonsulent för det mindre jordbruket ett anslag av 6,500 kronor, dels ock såsom personligt ålderstillägg till statskonsulenten för det mindre jordbruket August Östergren, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, ett anslag av 500 kronor eller tillhoppa 7,000 kronor.

Till anställande av en statskonsulent för det mindre jordbruket har riksdagen för vart och ett av åren 1910—1916 beviljat å extra stat ett anslag av 6,500 kronor. Härav användas 4,000 kronor till arvode åt konsulenten och 2,500 kronor till bestridande av hans resekostnader.

Riksdagen har för år 1917 å extra stat anvisat

dels för anställande av en statskonsulent för det mindre jordbruket ett anslag av 6,500 kronor;

dels ock såsom personligt ålderstillägg till statskonsulenten för det mindre jordbruket August Östergren, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, ett anslag av 500 kronor, eller tillhoppa 7,000 kronor.

44:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad skett för innevarande år såsom bidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk å extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 15,000 kronor, ävensom medgivit, att Kungl. Maj:t må härav använda högst 5,000 kronor till åtgärder för åstadkommande av räntabilitetsberäkningar angående jordbruk.

45:o) I följd av Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 43 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad under senare åren skett, å extra stat för år 1917 anvisat dels till statsbidrag till fortgående smörprovningar ett anslag av 10,000 kronor samt dels till bestridande av kostnaderna för kontrollen över vattenhalten i svenskt exportsmör ett anslag av 6,000 kronor, eller tillhopa 16,000 kronor.

46:o) Under punkt 44 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att vad som vid 1916 års utgång må återstå oanvänt av det under benämning »norrländska avdikningsanslaget» för år 1916 anvisade anslag till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningskyldighet av myrutdikningar och vattenavtappningar inom Norrland och Dalarna, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling av till åker eller äng lämplig jord eller minskning av frostländighet för närliggande bygd, må av Eders Kungl. Maj:t under år 1917 användas för samma ändamål; dels ock å extra stat för sistnämnda år ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande under enahanda benämning och för samma ändamål ett belopp av 1,500,000 kronor med iakttagande att av samtliga sålunda för år 1917 tillgängliga medel sökande från Gävleborgs län och Dalarna skola äga företrädesrätt att erhålla bidrag till högst 100,000 kronor.

Enligt vad riksdagen i särskild skrivelse nr 124 anmält, har riksdagen i anledning av förevarande framställning och inom riksdagen i ämnet väckta motioner

dels medgivit, att vad som vid 1916 års utgång må återstå oanvänt av det under benämning »norrländska avdikningsanslaget» för år 1916 anvisade anslag till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningskyldighet av myrutdikningar och vattenavtappningar inom Norrland och Dalarna, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling av till åker eller äng lämplig jord eller minskning av frostländighet för närliggande bygd, må av Eders Kungl. Maj:t under år 1917 användas för samma ändamål;

dels ock å extra stat för sistnämnda år ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande under enahanda benämning och för samma ändamål ett belopp av 1,900,000 kronor,

med iakttagande att av samtliga sålunda för år 1917 tillgängliga medel sökande från Gävleborgs län och Dalarna skola äga företrädesrätt att erhålla bidrag till högst 100,000 kronor.

47:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 45 därom gjorda framställning har riksdagen

dels medgivit, att det belopp, som vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å det under benämning »allmänna avdikningsanslaget» anvisade anslag till understödjande medelst statsbidrag utan återbetalnings-skyldighet av myrutdikningar och vattenavtappningar inom andra delar av riket än Norrland och Dalarna, vare sig ändamålet med arbetsföretaget är uppodling av till åker eller äng lämplig jord eller minskning av frostländighet för närliggande bygd, må av Eders Kungl. Maj:t under år 1917 användas för samma ändamål;

dels ock å extra stat för sistnämnda år ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande under enahanda benämning och för samma ändamål ett belopp av 250,000 kronor med iakttagande att av samtliga sålunda för år 1917 tillgängliga medel högst 150,000 kronor må utgå till avdikning av sådan mark, vars torrläggning avser endast minskning av frostländighet för närliggande bygd.

48:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 46 gjorda framställning har riksdagen

dels medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må under år 1917 i mån av behov disponera vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget till åtgärder för lösning av frågan om tillgodogörandet av den i landets torvmossor befintliga bränsletillgång m. m.

dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917, att i mån av behov användas, anvisat ett anslag av 40,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna detta belopp.

49:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkten 47 därom gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för år 1916 ägt rum för år 1917 å extra stat anvisat

dels för anställande av en förste torvingenjör, tre torvingenjörer och en torvassistent ett anslag av 27,000 kronor;

dels ock såsom personligt ålderstillägg till torvingenjören Thure Gustaf Thorgny Björkman, därest han fortfarande med gott vitsord tjänstgör i denna egenskap, ett anslag av 500 kronor, eller tillhoppa 27,500 kronor.

50:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen vidare av det av 1912 års riksdag beviljade anslag å 35,000 kronor till upprätthållande av en torvskola under åren 1913—1917 å extra stat för år 1917 anvisat återstående beloppet 7,000 kronor.

51:o) Under punkt 49 hade Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i fråga om utredning angående landets torvtillgångar, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål å extra stat för år 1917 beräkna ett anslag av 30,000 kronor.

Sedermåra har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 11 april 1916 avlåten proposition, nr 173, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för undersökning av staten tillhöriga mossar i huvudsaklig överensstämmelse med av lantbruksstyrelsen tillstyrkt plan under nionde huvudtiteln å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

Den nu ifrågasatta torvinventeringen avseende uteslutande en undersökning av staten tillhöriga mossar torde enligt riksdagens uppfattning ingå såsom en nödvändig del i den av Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen bebådade undersökningen av samtliga landets torvtillgångar. Då denna senare fråga, enligt vad i statsrådsprotokollet meddelats, ännu icke hunnit erhålla en så uttömmande utredning, som måste anses önskvärd, synes riksdagen lämpligt att såsom föreslagits i avvaktan på nämnda utredning igångsättes en undersökning av allenast staten tillhöriga mossar.

Den av departementschefen tillstyrkta planen härför ger icke anledning till någon riksdagens erinran liksom ej heller det för undersökningens utförande för år 1917 beräknade beloppet.

Riksdagen har alltså för undersökning av staten tillhöriga mossar i huvudsaklig överensstämmelse med av lantbruksstyrelsen tillstyrkt plan under nionde huvudtiteln å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 10,000 kronor.

52:o) I anledning av inom riksdagen väckta motioner har riksdagen, på sätt riksdagen i särskild skrivelse nr 128 anmält,

dels anhållit, att Eders Kungl. Maj:t tacktes för åstadkommande av en omedelbar utökning av tillverkningen av brännorv vidtaga lämpliga åtgärder;

dels anmält, att riksdagen för ifrågavarande ändamål å extra stat för år 1917, att i mån av behov användas, anvisat ett anslag av 100,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna detta belopp;

dels ock anhållit, det tacktes Eders Kungl. Maj:t låta utreda, huruvida och på vilket sätt, med synpunkt företrädesvis inriktad på uppriktande av någon vetenskaplig-praktisk institution, staten må kunna medverka till varaktigt befrämjande av en planmässig kraft- och bränslepolitik samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda.

53:o) I anslutning till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad under en följd av år ägt rum, för år 1917 å extra stat anvisat

dels till anställande av en andre instruktör i husslöjd 2,000 kronor,

dels ock såsom personligt ålderstillägg till andre instruktören Jonas Wallander, därest han fortfarande i denna egenskap med gott vitsord tjänstgör, 1,500 kronor, eller tillhopa 3,500 kronor.

54:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 51 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för år 1916, för lindring av fraktkostnaderna vid transport å järnväg av kalk, kalkstensmjöl och mörjel för jordbrukets behov å extra stat för år 1917 anvisat, såsom förslagsanslag, 450,000 kronor.

Fiskeriväsendet.

55:o) I anslutning till vad Eders Kungl. Maj:t under punkten 52 föreslagit har riksdagen, i likhet med vad för vartdera av åren 1913—1916 ägt rum, såsom bidrag till anordnande av undervisningskurser och hållande av föredrag i navigation m. m. för bohuslänska fiskare, under förutsättning att av Göteborgs och Bohus läns hushållnings-sällskap eller landsting eller eljest för ändamålet tillskjutas minst 1,150 kronor, å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 1,400 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att utav detta belopp förskottsvis under innevarande år av tillgängliga medel utanordna 700 kronor.

56:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 53 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad under senare år ägt rum, till understöd åt Södra Sveriges fiskeriförening å extra stat för år 1917 anvisat till upprätthållande av föreningens fiskeriskola 8,500 kronor och såsom bidrag till föreningens försöks- och fiskodlingsverksamhet 10,000 kronor, eller tillhopa 18,500 kronor.

57:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 54 därom gjorda framställning har riksdagen

dels medgivit, att vad som vid utgången av år 1916 kan återstå oanvänt av de till täckande av Sveriges andel i kostnaderna för en internationell hydrografisk-biologisk centralanstalt med laboratorium anvisade anslag må av Eders Kungl. Maj:t under år 1917 användas till gäldande av Sveriges andel i dylika kostnader för tiden från och med den 22 juli 1917 till och med den 21 juli 1918;

dels ock till omkostnader för tiden från och med den 1 maj 1917 till och med den 30 april 1918 för utförande av hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 25,000 kronor.

58:o) I överensstämmelse med Eders Kungl. Maj:ts därom under punkten 55 gjorda framställning har riksdagen

dels medgivit, att vad som vid 1916 års utgång må kvarstå oanvänt å tidigare anslag till underhålls- och driftkostnad för fartyget Skagerak, avsett för hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven samt för tillsyn och bevakning vid Sveriges havsfisken under annan tid av året än vintermånaderna, må under år 1917 användas för enahanda ändamål;

dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 36,000 kronor.

59:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för vart och ett av åren 1906—1916 ägt rum, till bestridande av kostnader för försäkring av fartyget Skagerak å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 5,200 kronor.

60:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkten 57 därom gjorda framställning har riksdagen

dels medgivit, att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget för bestridande av underhålls- och driftkostnad för fartyget Eystrasalt må under år 1917 användas för enahanda ändamål;

dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 beviljat ett anslag av 8,500 kronor.

61:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 58 därom gjorda framställning har riksdagen medgivit, att Kungl. Maj:t må för stationerande under vintern 1916—1917 av ett armerat ångfartyg vid rikets kuster för åstadkommande av ordning och skydd vid fiskets bedrivande använda erforderligt belopp av den behållning, som uppstått eller kan komma att uppstå å redan anvisade anslag för motsvarande ändamål.

62:o) Under punkt 59 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, att *dels*, med ändring av sitt år 1912 fattade beslut i fråga om anslag å 30,000 kronor för utförande av vissa arbeten vid Barsebäcks hamn under vissa då angivna villkor, besluta, att denna hamn skall upptagas bland dem, vilkas byggande skall äga rum uteslutande på statens bekostnad, samt att det till denna hamn beviljade anslaget skall sammaslås med det år 1911 av riksdagen beviljade anslaget å 2,788,000 kronor till bestridande av kostnaderna för utförande av vissa utav fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar och utgå för samma ändamål samt under samma villkor som detta; *dels ock*, vid bifall härtill, av det sålunda sammanslagna anslaget å 2,818,000 kronor å extra stat för år 1917 anvisa ett belopp av 590,000 kronor, att enligt de närmare föreskrifter, Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas för ifrågavarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avsondras för det gemensamma behovet.

Enligt vad riksdagen i särskild skrivelse nr 64 annäلت, har riksdagen i anledning av förevarande framställning och inom riksdagen i ämnet väckta motioner

dels, med ändring av sitt år 1912 fattade beslut i fråga om anslag å 30,000 kronor för utförande av vissa arbeten vid Barsebäcks hamn under vissa då angivna villkor, beslutat, att denna hamn skall upptagas bland dem, vilkas byggande skall äga rum uteslutande på statens bekostnad, samt att det till denna hamn beviljade anslaget skall sammaslås med det år 1911 av riksdagen beviljade anslaget å 2,788,000 kronor till bestridande av kostnaderna för utförande av vissa utav fiskehamnskommissionen föreslagna hamnar och utgå för samma ändamål samt under enahanda villkor som detta;

dels å extra stat för år 1917 anvisat återstoden eller 630,000 kronor av det sålunda sammanslagna anslaget å 2,818,000 kronor att enligt de närmare föreskrifter, Eders Kungl. Maj:t må finna gott meddela, användas för ifrågavarande ändamål under villkor om kostnadsfri upplåtelse ej mindre av själva området för hamnarna än även av det område i land, som med hänsyn till den rörelse, som är avsedd att bedrivas i hamnarna, bör avskiljas för det gemensamma behovet, med rätt för Eders Kungl. Maj:t tillika att under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 200,000 kronor;

dels med avseende på ordningsföljden för de år 1911 beslutade fiskehamnarnas byggande anslutit sig till det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen framlagda alternativet, enligt vilket icke endast Hälleviks och Nordersunds utan även Stenshamns fiskehamnsbyggnad skall påbörjas innevarande år;

dels ock å extra stat för år 1917 anvisat ytterligare ett anslag av 150,000 kronor att på sätt och under villkor som ovan nämnts användas för enahanda ändamål.

Skogsväsendet.

63:o) Under punkt 60 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels*, från och med år 1917, med uteslutande ur staten för statens skogsförsöksanstalt av anslagsposten å 6,500 kronor till avlöning åt skogsbiträden och kvinnliga biträden, i samma stat uppföra ej mindre ett kvinnligt biträde i tredje lönegraden (kemist) med avlöning av 2,000 kronor, därav 1,100 kronor lön, 750 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, och ett kvinnligt biträde i första lönegraden med avlöning av 1,200 kronor, därav 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, med anmärkning beträffande bägge biträdena, att lönen kan höjas efter 5 år med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor, än även två skogsbiträden, vardera med arvode av 2,000 kronor och med anmärkning beträffande bägge dessa biträden, att arvodet kan efter 5 år höjas med 200 kronor;

dels förklara, att, därest kvinnligt biträde, som vid ikraftträdandet av förenämnda ändringar i staten är anställt vid ifrågavarande anstalt och befordras till ordinarie biträde vid anstalten från samma tidpunkt, omedelbart före sin befordran mot fast arvode utfört arbete av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet därstädes, biträdet må äga att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till goda den tid, biträdet utfört sådant arbete vid anstalten; samt

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare skola i övrigt lända till efterrättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser, att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar.

dels medgiva, att tjänstetid såsom skogsbiträde vid anstalten må tillgodoräknas skogsrättare och kronojägare för erhållande av ålderstillägg såsom sådana;

dels ock från och med år 1917 höja ej mindre den i staten för statens skogsförsöksanstalt upptagna anslagspost till gemensamma expenser från 5,500 kronor med 4,500 kronor till 10,000 kronor, än även den i samma stat upptagna anslagsposten till särskilda expenser för skogsavdelningen från 10,400 kronor med 2,000 kronor till 12,400 kronor.

Den nu gällande statens slutsumma är 62,400 kronor. På grund av bostadsavdrag för vaktmästaren uppgår emellertid anslagsbeloppet till allenast 62,150 kronor.

De föreslagna höjningarna utgöra 7,200 kronor. Härav äro 700 kronor avsedda för höjning av båda skogsbiträdenas arvoden, nu respektive 1,800 kronor och 1,500 kronor, till 2,000 kronor för vardera.

Höjningarna komma att föranleda ökning i statens slutsumma till 69,600 kronor och i det behöfliga anslaget till 69,350 kronor.

Enligt vad departementschefen anført till statsrådsprotokollet torde ålderstilläggen och arvodesförhöjningarna böra utgå från nionde huvudtitelns anslag till ålderstillägg.

Vad först angår förslaget om uppförande såsom ordinarie befattningshavare av försöksanstaltens två kvinnliga biträden så föranleder detta icke någon riksdagens erinran, så mycket mindre som den föreslagna anordningen står i överensstämmelse med vad som tidigare skett beträffande kvinnliga biträden i ett flertal statsinstitutioner.

Beträffande vidare skogsbiträdena vid anstalten så inser riksdagen vikten av att till dessa nog så krävande befattningar kunna förvärva och erhålla verkligt dugande krafter. Då det med hänsyn härtill synes riksdagen välbetänkt att såsom ifrågasatts något höja de med nämnda befattningar förenade arvodesförmåner ävensom medgiva innehavarna av desamma rätt till visst ålderstillägg, biträder riksdagen Eders Kungl. Maj:ts förslag i denna del.

Rörande slutligen den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna höjningen dels av den i skogsförsöksanstaltens stat upptagna anslagspost till gemensamma expenser och dels av den i samma stat upptagna anslagsposten

till särskilda expenser för skogsavdelningen anser riksdagen behovet härav vara ådagalagt genom den i ärendet förebragta utredningen.

På grund av vad sålunda anförts och då riksdagen icke heller har något att erinra mot förevarande framställning i övrigt har riksdagen

dels, från och med år 1917, med uteslutande ur staten för statens skogsförsöksanstalt av anslagsposten å 6,500 kronor till avlöning åt skogsbiträden och kvinnliga biträden, i samma stat uppfört ej mindre ett kvinnligt biträde i tredje lönegraden (kemist) med avlöning av 2,000 kronor, därav 1,100 kronor lön, 750 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, och ett kvinnligt biträde i första lönegraden med avlöning av 1,200 kronor, därav 700 kronor lön, 350 kronor tjänstgöringspenningar och 150 kronor ortstillägg, med anmärkning beträffande bägge biträdena, att lönen kan höjas efter 5 år med 200 kronor och efter 10 år med ytterligare 200 kronor, än även två skogsbiträden, vardera med arvode av 2,000 kronor och med anmärkning beträffande bägge dessa biträden, att arvodet kan efter 5 år höjas med 200 kronor;

dels förklarar, att, därest kvinnligt biträde, som vid ikraftträdandet av förenämnda ändringar i staten är anställt vid ifrågavarande anstalt och befordras till ordinarie biträde vid anstalten från samma tidpunkt, omedelbart före sin befordran mot fast arvode utfört arbete av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet därstädes, biträdet må äga att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg räkna sig till godo den tid, biträdet utfört sådant arbete vid anstalten; samt

att beträffande de i staten upptagna kvinnliga befattningshavare skola i övrigt lända till efter rättelse de föreskrifter, som äro eller kunna varda utfärdade angående allmänna villkor och bestämmelser, att gälla för å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar;

dels medgivit, att tjänstetid såsom skogsbiträde vid anstalten må tillgodoräknas skogsrättare och kronojägare för erhållande av ålders-tillägg såsom sådana;

dels ock från och med år 1917 höjt ej mindre den i staten för statens skogsförsöksanstalt upptagna anslagspost till gemensamma expenser från 5,500 kronor med 4,500 kronor till 10,000 kronor än även den i samma stat upptagna anslagsposten till särskilda expenser för skogsavdelningen från 10,400 kronor med 2,000 kronor till 12,400 kronor.

På grund härav kommer statens slutsumma att höjas från 62,400 kronor med 7,200 kronor till 69,600 kronor.

I enlighet med ovanstående beslut kommer anslaget till skogs-

högskolan och statens skogsförsöksanstalt, nu 185,400 kronor, att höjas med 7,200 kronor till 192,600 kronor.

64:o) Under punkt 61 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till ett docentstipendium vid skogshögskolan samt till studieunderstöd åt sådana studerande, som vid nämnda högskola ägna sig åt skogsvetenskaplig forskning, å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 4,900 kronor ävensom medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 1,200 kronor till studieunderstöd.

Inrättande vid skogshögskolan såsom föreslagits av ett docentstipendium borde, synes det riksdagen, vara ägnat att bidra till lösningen av den av allt att döma för närvarande svåra men för högskolans framtida verksamhet viktiga frågan om rekrytering av högskolans lärarkrafter. Likaså torde genom beredande av ekonomiskt understöd åt sådana elever, som vid högskolan ägna sig åt skogsvetenskapliga specialstudier — utom det att själva den vetenskapliga forskningen på ifrågavarande område härigenom främjades — gynnsammare förhållanden i förstberörda avseende kunna åvägbringas.

På grund av det anförda och då riksdagen icke har något att erinra mot storleken av det för ändamålet i fråga föreslagna beloppet, har riksdagen till ett docentstipendium vid skogshögskolan samt till studieunderstöd åt sådana studerande, som vid nämnda högskola ägna sig åt skogsvetenskaplig forskning, å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 4,900 kronor, ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 1,200 kronor till studieunderstöd.

65:o) Under punkt 62 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för gäldande av ökad bränslekostnad samt kostnad för elektrisk ström för skogshögskolans förberedande kurs vid Garpenberg å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 4,500 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att härav låta under år 1916 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna intill 3,000 kronor.

I skogshögskolans stat finnes upptagen en anslagspost till expenser å 26,200 kronor. Enligt de beräkningar, som lågo till grund för bestämmandet av detta belopp vid 1914 års senare riksdag, skulle därav 2,500 kronor vara avsedda till expenser vid den förberedande kursen. Denna hade ursprungligen varit ämnad att förläggas vid Malingsbo, men under ärendets behandling hade det visat sig, att den med större

fördel kunde förläggas till den inköpta egendomen Garpenberg, varest, bland annat, betydligt större och rymligare lokaler stodo till buds.

Att ökad bränslekostnad uppkommit vid Garpenberg för den förberedande kursen, berodde enligt vad departementschefen uttalat till statsrådsprotokollet huvudsakligen på nuvarande höga bränslepris men även, enligt vad uppgivits, därpå, att vid de år 1914 framlagda beräkningarna full hänsyn icke kunnat tagas till att kursens lokaler genom förflyttningen till Garpenberg blivit i så hög grad förstörade, som i verkligheten varit fallet. Det torde enligt departementschefens mening vara oundvikligt att för ändamålet bevilja ytterligare medel. Då emellertid de höga bränsleprisen kunna vara övergående, syntes det vara lämpligast att nu endast begära ett belopp å extra stat för år 1917 att användas för 1916 års behov. Beloppet torde kunna bestämmas till 1,500 kronor.

Framställningen om anslag till gäldande av kostnad för elektrisk ström till samma kurs' lokaler har departementschefen ansett fullt motiverad; och torde det härtill begärda beloppet kunna, till dess närmare erfarenhet vunnits, godkännas.

Ifrågavarande framställning om extra anslag till utgifter för skogshögskolans förberedande kurs vid Garpenberg utöver det i högskolans stat till expenser för nämnda kurs upptagna anslag är i vad den avser anslag till täckande av bränslekostnader föranledd av bland annat de rådande höga prisen å sådant bränsle, som enligt vad högskolans styrelse anfört erfordras för den därstädes inrättade värmeledningen.

Riksdagen, som inhämtat, att det vid ifrågavarande kurs för närvarande använda bränslet utgöres av ved och att koksbränsle endast är avsett att komma till användning under vissa särskilda förhållanden, har icke funnit anledning till erinran mot det för ifrågavarande ändamål beräknade beloppet eller mot framställningen i övrigt.

Riksdagen får följaktligen anmäla, att riksdagen för gäldande av ökad bränslekostnad samt kostnad för elektrisk ström för skogshögskolans förberedande kurs vid Garpenberg å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 4,500 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:ts att härav låta under år 1916 av tillgängliga medel förskottsvis utanordna intill 3,000 kronor.

66:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 63 gjorda framställning angående behovet av anlåtande av ett ytterligare räknebiträde för avarbetande av uppkommen balans beträffande kontrollräkning av insamlat provytematerial vid statens skogsförsöksanstalts

skogsavdelning, får riksdagen, som icke har något att erinra mot det härtill begärda anslagsbeloppet, 1,200 kronor, anmäla, att riksdagen för avlönande av extra räknebiträde vid statens skogsförsöksanstalt å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 1,200 kronor.

67:o) Under punkt 64 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom ökade expensmedel för statens skogsförsöksanstalt under år 1916 å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 2,300 kronor ävensom medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må låta av tillgängliga medel under år 1916 förskottera detta belopp.

Detta extra anslag är avsett för täckande av de ökade bränslekostnader m. fl. utgifter vid statens skogsförsöksanstalt under år 1916, som föranledas av anstaltens inflyttande i dess nya byggnad.

Då behovet av det begärda anslaget synes vara ådagalagt, har riksdagen såsom ökade expensmedel för statens skogsförsöksanstalt under år 1916 å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 2,300 kronor ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må låta av tillgängliga medel under år 1916 förskottera detta belopp.

68:o) Under punkt 65 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngning i huvudsaklig överensstämmelse med den i statsrådsprotokollet angivna plan å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 38,900 kronor ävensom medgiva att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 19,900 kronor.

Enligt vad riksdagen i särskild skrivelse nr 82 anmält har riksdagen för specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngning i huvudsaklig överensstämmelse med den i statsrådsprotokollet angivna plan å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 38,900 kronor ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna 19,900 kronor.

69:o) Under punkt 66 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 anvisa dels till en fortsättningsskola vid Kloten för från statens skogsskolor utgångna lärjungar 3,400 kronor; dels ock till anskaffande av inventarier m. m. för samma fortsättningsskola 5,000 kronor eller tillhoppa 8,400 kronor.

Ifrågavarande framställning avser inrättande av en ett-årig fortsättningsskola för sådana från statens skogsskolor utexaminerade mera begåvade elever, vilka visat sig särskilt lämpliga för skogsmannayrket

och vilka efter skogsskolekursens avslutande under minst ett år utövat praktisk verksamhet i skogshushållning.

Då såväl domänstyrelsen som departementschefen anfört bärande skäl för den ifrågasatta fortsättningsskolans anordnande, har riksdagen funnit sig böra tillstyrka framställningen ifråga.

Riksdagen får följaktligen anmäla, att riksdagen å extra stat för år 1917 anvisat

dels till en fortsättningsskola vid Kloten för från statens skogsskolor utgångna lärjungar 3,400 kronor;

dels ock till anskaffande av inventarier m. m. för samma fortsättningsskola 5,000 kronor eller tillhopa 8,400 kronor.

70:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 67 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för vart och ett av åren 1905—1916 ägt rum, för skogsodlingens befrämjande å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 100,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån av tillgång tilldelas antingen skogsvårdsstyrelser, till vilka landsting eller hushållningssällskap för ändamålet lämnat bidrag, eller i landstingsområde, där sådan styrelse icke finnes, landsting eller hushållningssällskap, under iakttagande att i intetdera fallet statsbidrag må till något landstingsområde utgå med högre belopp än det, varmed landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera av dem till ändamålet bidragit, samt att landsting eller hushållningssällskap, som undfått dylikt bidrag, skall vara skyldigt att efter årets utgång till Eders Kungl. Maj:ts vederbörande befallningshavande avgiva redogörelse över användningen av de utav staten samt av landsting eller hushållningssällskap lämnade bidrag.

71:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 68 gjorda framställning har riksdagen vidare, i likhet med vad för vart och ett av åren 1910—1916 ägt rum, såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för uppehållande av skogsvårdsstyrelsernas verksamhet å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 67,500 kronor.

72:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts i proposition nr 249 därom gjorda framställning har riksdagen på sätt riksdagen, i särskild skrivelse nr 226 anmält, för anställande under innevarande år av extra skogsingenjörer och extra tillsyningsmän för tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland utöver den personal, som

vid beräkning av driftkostnader för statens domäner under nämnda år ansetts erforderlig, å extra stat för år 1917 beviljat ett förslagsanslag av 35,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att under innevarande år av tillgängliga medel förskjuta beloppet.

73:o) Under punkt 69 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit, att riksdagen må dels för bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 300,000 kronor ävensom medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må av tillgängliga medel låta härav under år 1916 förskottsvis utanordna högst 120,000 kronor; dels ock medgiva, att under år 1917 inflytande flottningsavgifter må användas till bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket.

Till bestridande av kostnaden för reglering av flottleder i de norrländska länen ävensom i Kopparbergs, Örebro och Västmanlands län anvisade riksdagen under en följd av år till och med år 1907 å extra stat för påföljande år anslag å 100,000 kronor och medgav tillika, att de avgifter, som lades å flottningen, finge disponeras för enahanda ändamål.

Enligt 1906 års bokslut förefanns å ifrågavarande anslag en avsevärd behållning. Av sådan anledning äskades icke något särskilt anslag för ändamålet för år 1909, varemot riksdagen, på framställning av Kungl. Maj:t, medgav, att under år 1909 inflytande flottningsavgifter finge användas till bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket, ävensom att de medel, som av ifrågavarande anslag för föregående år funnes disponibla vid 1908 års slut, finge under år 1909 användas till enahanda ändamål utan begränsning till vissa län.

Liknande medgivanden lämnades av riksdagen jämväl för åren 1910—1914.

De besparade medlen blevo emellertid redan under år 1913 uttömda. För arbetenas bedrivande i önskvärd omfattning under åren 1914 och 1915 erfordrades därför särskilt anslag utöver vad som kunde påräknas genom inflytande flottningsavgifter, varjämte ett under år 1913 förskotterat belopp av 85,000 kronor till dylika arbeten måste ersättas. Med anledning härav föreslog Kungl. Maj:t år 1914 riksdagen att dels för bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket å extra stat för år 1915 anvisa ett anslag av 285,000 kronor ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t finge av tillgängliga medel låta härav under år 1914 förskottsvis utanordna högst 185,000 kronor, varav högst 85,000 kronor för ersättande av förberörda förskott från år 1913, dels ock medgiva, att under år 1915 inflytande flottningsavgifter finge användas till be-

stridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket. Denna framställning bifölls av riksdagen.

Sedan domänstyrelsen föreslagit såsom ett lämpligt arbete, med vilket man i någon mån kunde möta den hotande arbetslösheten under vintern 1914—1915, utsträckta flottledsregleringar, för vilka kostnaderna förskötes av allmänna medel, medgav Kungl. Maj:t den 15 december 1914, att till utsträckta flottledsregleringsarbeten finge av 1914 och 1915 års avkastning av domänfonden förskottas ett belopp av intill 100,000 kronor, därav för år 1914 högst 50,000 kronor och för år 1915 återstoden. Sedermera föreslog Kungl. Maj:t år 1915 riksdagen att dels för bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket å extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 200,000 kronor ävensom medgiva, att Kungl. Maj:t finge av tillgängliga medel låta härav under år 1915 förskottsvis utanordna högst 100,000 kronor för ersättande av sistberörda förskott, dels ock medgiva, att under år 1916 inflytande flottningsavgifter finge användas till bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket. Riksdagen biföll denna framställning.

Då riksdagen icke finner anledning till anmärkning mot storleken av det för nästkommande år för reglering av flottleder av Eders Kungl. Maj:t nu äskade beloppet samt ej heller i övrigt har något att erinra mot förevarande framställning, har riksdagen

dels för bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 300,000 kronor ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må av tillgängliga medel låta härav under år 1916 förskottsvis utanordna högst 120,000 kronor;

dels ock medgivit, att under år 1917 inflytande flottningsavgifter må användas till bestridande av kostnader för reglering av flottleder inom riket.

Lantmäteriväsendet.

74:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för vartdera av åren 1913—1916, å extra stat för år 1917 ställt till Kungl. Maj:ts förfogande ett anslag av 36,300 kronor att användas till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande under läsåret 1916—1917 i huvudsaklig överensstämmelse med det av lantmäteristyrelsen den 6 november 1909 framställda, i statsrådsprotokollet för den 8 april 1910 närmare angivna förslag, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att utav sagda belopp under år

1916 av tillgängliga medel förskottsvis för ändamålet utanordna erforderligt belopp.

75:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 71 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för åren 1910—1916, till bestridande av kostnader för vissa av lantmätare företagna tjänsteresor å extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

76:o) Under punkt 72 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till reparation och renovation av kartor i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 15,000 kronor.

Med bifall till särskilda av Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar har riksdagen till reparation och renovation av kartor i lantmäterikontoren i länen på extra stat anvisat för år 1912 30,000 kronor samt för vart och ett av åren 1913, 1914 och 1915 20,000 kronor. Av dessa anslag hava genom särskilda beslut anslagen för åren 1912—1914 ställts till lantmäteristyrelsens förfogande, i samband varmed föreskrivits, att högst 11,000 kronor av 1912 års anslag och högst 8,000 kronor av vardera anslaget för åren 1913 och 1914 finge användas till renovation av kartor. Vad angår 1915 års anslag fann Kungl. Maj:t genom beslut den 17 november 1914 gott ställa endast ett belopp av 10,000 kronor till lantmäteristyrelsens förfogande att utgå efter ingången av år 1915 samt föreskrev, att högst 4,000 kronor finge användas till renovation av kartor, därav högst 2,000 kronor till renovation av i enskild ägo befintliga kartor av särskild betydelse, men av vilka kopior saknades i lantmäterikontoren.

I anslutning härtill föreslog Kungl. Maj:t år 1915 riksdagen allenast att medgiva, att vad vid utgången av år 1915 kunde kvarstå oanvänt å ifrågavarande anslag finge av Kungl. Maj:t under år 1916 användas till enahanda ändamål. Sedan riksdagen bifallit denna framställning, har Kungl. Maj:t den 10 december 1915 förordnat, att den del av 1915 års anslag eller 10,000 kronor, som icke redan förut ställts till lantmäteristyrelsens förfogande, skulle utanordnas till styrelsen efter ingången av år 1916 samt att beträffande medlens användning skulle gälla enahanda bestämmelser, som meddelats i beslutet den 17 november 1914.

Alltså har för ifrågavarande ändamål intill utgången av år 1916 till lantmäteristyrelsens förfogande ställts ett sammanlagt belopp av 90,000 kronor, därav minst 55,000 kronor för reparation och högst 35,000 kronor för renovation. Av sistberörda belopp får en summa av

högst 4,000 kronor användas för i enskild ägo befintliga kartor av särskild betydelse, av vilka exemplar saknas i lantmäterikontoren.

Då utredningen i ärendet synes giva vid handen, att för ett fortsatt bedrivande under år 1917 av de sedan flera år tillbaka påbörjade reparations- och renovationsarbetena i lantmäterikontoren erfordras ytterligare anslag och då det för samma år beräknade beloppet förefaller riksdagen skäligt, har riksdagen till reparation och renovation av kartor i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 15,000 kronor.

77:o) Under punkt 73 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till nya registratur och arkivens ordnande i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 20,000 kronor.

I anledning av särskilda av Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar har riksdagen på extra stat årligen allt sedan år 1913 anvisat medel till uppläggande av nya registratur och arkivens ordnande i lantmäterikontoren i länen med 24,000 kronor för år 1913, 18,000 kronor för år 1914, 10,000 kronor för år 1915 samt 15,000 kronor för år 1916 eller tillhoppa 67,000 kronor.

Då ifrågavarande framställning icke föranleder någon erinran från riksdagens sida, har riksdagen till nya registratur och arkivens ordnande i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 20,000 kronor.

78:o) Under punkt 74 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 3,500 kronor.

Med bifall till av Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar har riksdagen till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen på extra stat för åren 1914 och 1915 anvisat ett anslag av 5,000 kronor för vardera året.

Beträffande anslag för ifrågavarande ändamål för år 1916, så medgav riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag, att vad vid utgången av år 1915 kunde kvarstå oanvänt, finge av Kungl. Maj:t under år 1916 användas för enahanda ändamål.

Mot förevarande framställning har riksdagen intet att erinra och får följaktligen anmäla, att riksdagen till inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 3,500 kronor.

79:o) Under punkt 75 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anskaffande för lantmäterikontorets i Umeå räkning av kopior utav vissa kartor med tillhörande handlingar å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 9,000 kronor ävensom medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp.

Till anskaffande för lantmäterikontorets i Umeå räkning av kopior utav vissa skifteskartor med tillhörande handlingar, varav de i lantmäterikontoret förut förvarade exemplaren förstörts vid den eldsvåda, som den 25 juni 1888 ödelade största delen av staden Umeå, har riksdagen med bifall till av Kungl. Maj:t i ämnet gjorda framställningar på extra stat anvisat 18,000 kronor för år 1913 samt 9,000 kronor för vartdera av åren 1914 och 1915, eller tillhopa 36,000 kronor.

Beträffande anslag för ifrågavarande ändamål för år 1916, så medgav riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag, att vad vid utgången av år 1915 kunde kvarstå oanvänt, finge av Kungl. Maj:t under år 1916 användas för enahanda ändamål.

Förslaget om ifrågavarande arbetens utsträckande att omfatta jämväl de i den i statsrådsprotokollet omförmälda förteckning II upptagna kartor och handlingar föranleder icke någon riksdagens erinran, så mycket mindre som någon ökning i det från början för ändamålet beräknade beloppet ej skulle föranledas härav. Då riksdagen icke heller har något att invända mot förevarande framställning i övrigt, har riksdagen till anskaffande för lantmäterikontorets i Umeå räkning av kopior utav vissa kartor med tillhörande handlingar å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 9,000 kronor, ävensom medgivit, att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp.

80:o) Under punkt 76 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för skrivhjälp å lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 25,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har riksdagen anvisat för år 1915 12,000 kronor och för innevarande år 18,000 kronor.

Kostnaderna för beredande av biträdeshjälp vid lantmäterikontoren i länen hade förut i sin helhet bestritts från nionde huvudtitelns expensanslag, från vilket medel till lantmäterikontorens övriga expenser utgå. Den biträdeshjälp, som sålunda förekommer vid lantmäterikontoren, är, fränsett vaktmästarbiträdena, huvudsakligen av två slag, nämligen dels vid vissa kontor biträde av mera kvalificerad art, för vars utförande

erfordras examinerade biträden, och dels skrivhjälp. Det förra slaget har en mera tillfällig karaktär, väsentligen beroende på det nu pågående arbetet med jordregistrets uppläggande, under det att det senare har mera stadigvarande egenskap.

Behovet av den begärda anslagsökningen finner riksdagen ådagalagt genom lantmäteristyrelsens utredning i ärendet. Vad beträffar departementschefens i statsrådsprotokollet gjorda uttalande i fråga om beredande av semester åt för helt år anställt skrivbiträde vid lantmäterikontor, så föranleder detsamma ingen riksdagens erinran. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen för skrivhjälp å lantmäterikontoren i länen å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 25,000 kronor.

81:o) Under punkt 77 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget till fotomekanisk reproduktion av lantmäterikartor må av Eders Kungl. Maj:t under år 1917 användas för enahanda ändamål; dels ock till samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 6,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t i mån av behov användas för ändamålet.

Då såsom departementschefen i sitt yttrande i ämnet framhållit för närvarande icke torde kunna avgöras, huruvida anstalten ifråga kan under år 1917 utan för ändamålet särskilt anvisade medel uppehålla sin enligt riksdagens mening gagnrika och betydelsefulla verksamhet, biträder riksdagen, som ej funnit anledning till erinran mot det föreslagna beloppets storlek, Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Emellertid vill riksdagen erinra, att riksdagen, i fråga om motsvarande punkt i 1915 års statsverksproposition, uttalat den förhoppningen, att under de fortsatta försöken frågan om reproduktion av lantmäterikartor på fotomekanisk väg snart måtte vinna en tillfredsställande lösning och anstalten härigenom måtte bliva i tillfälle att i större utsträckning än hittills skett kunna åtaga sig arbeten såväl för allmänhetens som för de statsinstitutioners räkning, som därav vore i behov. Enligt vad riksdagen inhämtat har lantmäteristyrelsen numera genom särskilt cirkulär till underlydande tjänstemän utfärdat föreskrifter att vid kartritning använda sådant papper och sådana färger, varigenom en autografisk reproduktion vid ifrågavarande anstalt möjliggöres. Då emellertid även en del andra centrala ämbetsverk i jämförelsevis stor utsträckning måste låta reproducera kartor, vill riksdagen uttala den förhoppningen, att även dessa ämbetsverk med det snaraste måtte vidtaga sådana åtgärder, att statens egen reproduktionsanstalt må, så långt dess prestationsförmåga sträcker sig, bliva anlita vid förekommande behov av kartreproduktionsarbeten.

Under åberopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget till fotomekanisk reproduktion av lantmäterikartor må av Eders Kungl. Maj:t under år 1917 användas för enahanda ändamål;

dels ock till samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 6,000 kronor att av Eders Kungl. Maj:t i mån av behov användas för ändamålet.

82:o) Under punkt 78 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anskaffande för lantmäterikontorens i länen räkning av kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 7,000 kronor.

Den av lantmäteristyrelsen förebragta utredningen synes riksdagen giva vid handen, att åtgärder böra vidtagas för åstadkommande för lantmäterikontorens i länen räkning av erforderliga kartkopior och avskrifter av äganderättshandlingar rörande statens järnvägar tillhörig mark. Mot det av departementschefen för ändamålet för år 1917 beräknade beloppet har riksdagen intet att erinra.

På grund härav och i betraktande av statskontorets, av departementschefen biträdda uttalande, att det ifrågasatta arbetets beskaffenhet ej syntes vara sådan, att med hänsyn därtill kostnaden borde bestridas av järnvägstrafikmedel, får riksdagen anmäla, att riksdagen för anskaffande för lantmäterikontorens i länen räkning av kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 7,000 kronor.

Rikets allmänna kartverk.

83:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts framställning har riksdagen, i likhet med vad under en följd av år ägt rum, till bestridande av kostnader för namngranskning för rikets allmänna kartverks behov å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 3,000 kronor.

84:o) Under punkt 80 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppförande av en observationspaviljong för rikets allmänna kartverks geodetiska avdelning m. m. å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 19,000 kronor ävensom medgiva, att Eders Kungl.

Maj:t må under år 1916 låta härav förskottsvis av tillgängliga medel utanordna vad som kan finnas erforderligt.

Riksdagen har av den i ärendet förebragta utredningen övertygats om behovet av den föreslagna observationspaviljongen. På grund härav och då det för ändamålet beräknade beloppet ej ger anledning till erinran från riksdagens sida, har riksdagen för uppförande av en observationspaviljong för rikets allmänna kartverks geodetiska avdelning m. m. å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 19,000 kronor ävensom medgivit, att Kungl. Maj:t må under år 1916 låta härav förskottsvis av tillgängliga medel utanordna vad som kan finnas erforderligt.

Geologiska och hydrografiska undersökningar.

85:o) Under punkt 81 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m. å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 40,500 kronor.

Anslaget till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten höjdes av 1914 års senare riksdag för år 1915 med 7,500 kronor till 43,500 kronor. Höjningen berodde dels på att arbetet på det geologiska kartverket ansågs böra fullföljas med större kraft än de tillgängliga anslagsmedlen eljest kunde tillåta och att för detta ändamål sex extra geologer skulle anställas sommartiden, vartill beräknades åtgå 6,000 kronor, dels ock på att andra gradens tjänstemän vid undersökningen borde erhålla tilläggsarvode med 1 krona 50 öre för förrättningsdag, vilket påkallade ökad utgift med beräknat belopp av 1,500 kronor. Av anslaget voro tillsammans 28,500 kronor avsedda till egentliga fältarbeten för bestridande av rese- och traktamentsersättningar m. m. samt 15,000 kronor till tryckning av kartor, beskrivningar och uppsatser. För år 1916 har riksdagen anvisat ett anslag av 31,500 kronor.

Riksdagen, som icke funnit något att invända mot framställningen ifråga, har till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m. å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 40,500 kronor.

86:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 82 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad under senare år ägt rum, till expenser för Sveriges geologiska undersökning å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 8,800 kronor.

87:o) Under punkt 83 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för verkställande av djupborrningar i Skåne i enlighet med den av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta planen å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 140,000 kronor ävensom medgiva, att Eders Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp.

Riksdagen har visserligen på sätt departementschefen även erinrat icke ansett sig kunna bifalla vid flera tillfällen av enskilda motionärer gjorda framställningar i fråga om anslag till djupborrningar. Emellertid föreligger nu ett av Eders Kungl. Maj:t framställt, av i statsrådsprotokollet närmare angivna omständigheter föranlett och av fullständig utredning förutgåenget förslag rörande dylika borrningar. Under sådana förhållanden finner riksdagen ingen anledning att ställa sig avvisande i frågan.

Beträffande det av Eders Kungl. Maj:t för ifrågavarande ändamål beräknade beloppet, så föranleder detta icke någon riksdagens erinran.

Under uttalande av den förvissningen att Eders Kungl. Maj:t före borrhingsarbetenas verkställande träffar anstalter i syfte att, därest sådana brytvärda mineralfyndigheter, beträffande vilka tillfyllestgörande bestämmelser icke finnas förut stadgade, skulle under arbetenas gång påträffas, statens intressen må bliva vederbörligen tillgodosedda, får riksdagen anmäla, att riksdagen för verkställande av djupborrningar i Skåne i enlighet med den av departementschefen i statsrådsprotokollet tillstyrkta planen å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 140,000 kronor, ävensom medgivit, att Kungl. Maj:t må härav under år 1916 låta av tillgängliga medel förskottsvis utanordna erforderligt belopp.

88:o) Under punkt 84 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att å extra stat för år 1917 anvisa dels för hydrografiska byrån med observationsstationer ett anslag av 62,900 kronor, dels ock för hydrogeologiska specialundersökningar ett anslag av 3,000 kronor, eller tillhopa 65,900 kronor.

Till utförande av hydrografiska undersökningar av Sveriges färskvatten har riksdagen anvisat medel å extra stat för vart och ett av åren 1908—1916. Dessa undersökningar bedrivs dels vid den hydrografiska byrån med under densammå omedelbart lydande observationsstationer, dels genom meteorologiska observationer, utförda genom meteorologiska centralanstaltens försorg, och dels genom av Sveriges geologiska undersökning utförda hydrogeologiska specialundersökningar. Anslaget till

de meteorologiska observationerna har anvisats under åttonde huvudtiteln men anslagen till de övriga ändamålen under nionde huvudtiteln.

På 1915 års stat anvisades sålunda under nionde huvudtiteln tillhoppa 64,900 kronor, varav 60,200 kronor till nämnda byrå och observationsstationer, 3,000 kronor till hydrogeologiska specialundersökningar och 1,700 kronor för beredande av vissa arvodesförhöjningar redan år 1914 åt personal vid hydrografiska byrån.

För år 1916 har under nionde huvudtiteln anvisats dels för uppehållande av verksamheten vid nämnda byrå och observationsstationer 60,900 kronor, dels ock för verkställande av de hydrogeologiska specialundersökningarna 2,000 kronor, varjämte riksdagen medgivit, att vid 1915 års slut kvarstående behållningar å för samma ändamål beviljade anslag finge under år 1916 användas för enahanda ändamål.

Ifrågavarande framställning föranleder icke någon riksdagens erinran. Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen å extra stat för år 1917 anvisat

dels för hydrografiska byrån med observationsstationer ett anslag av 62,900 kronor;

dels ock för hydrogeologiska specialundersökningar ett anslag av 3,000 kronor eller tillhoppa 65,900 kronor.

Veterinärväsendet.

89:o) I anledning av en inom riksdagen väckt motion har riksdagen beslutat, att de nuvarande vaktmästarna vid den patologisk-anatomiska institutionen och vid den kemiska institutionen vid veterinärhögskolan må vardera erhålla en personlig lönefyllnad av 300 kronor om året att utgå från och med den 1 januari 1917, intill dess ny löne-reglering för vaktmästarna och deras vederlikar vid veterinärhögskolan beslutits samt träder i tillämpning, i följd varav riksdagen på extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 600 kronor.

Vägunderhållet och skjutsväsendet.

90:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 85 därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för innevarande år, å extra stat för år 1917 anvisat för bestridande av statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar såsom förslagsanslag 25,000 kronor.

91:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för åren 1907—1916, till understöd åt synnerligt betungande väghållningsdistrikt å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 150,000 kronor.

92:o) Under punkt 87 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt svenska vägföreningen å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 10,000 kronor.

Betydelsen för ett land att äga goda vägar och ett gott vägunderhåll kan knappast överskattas. Att i detta hänseende mycket brister inom vårt land är ett faktum, som måste erkännas. Rättelse härutinnan är emellertid en ofrånkomlig nödvändighet, om våra vägar skola fylla sitt ändamål i den moderna utvecklingen. — Med den ökade användningen av automobiler, framför allt lastautomobiler, följer krav på förbättrade vägar, för att inte tala om de stora fordringar, som ur militär synpunkt måste ställas på desamma.

Vikten av att kunskap sprides om vägarnas betydelse och om sättet för botande av brister ifråga om deras underhåll ligger i öppen dag. Ur denna synpunkt synes det arbete svenska vägföreningen nedlagt vårt allt erkännande.

Med hänsyn emellertid till att såsom departementschefen erinrat förslag rörande en omreglering av vägväsendet snart är att förvänta och riksdagen icke har sig bekant, huruvida den funktion, som vägföreningen för närvarande utövar, möjligen kan komma att i någon form inrymmas i en blivande förändrad organisation, har riksdagen ställt sig tveksam, huruvida statsanslag nu borde beviljas föreningen. Då en omläggning av vägväsendet likväl icke kan tänkas bliva genomförd förrän tidigast under år 1917, men föreningens arbete synes riksdagen vara av den betydelse att det icke tål uppskov, håller riksdagen före, att föreningen ej bör undandragas statsunderstöd; emellertid har riksdagen, som vid granskning av föreningens räkenskaper funnit dess ekonomiska ställning relativt god, ansett, att, i betraktande av att nu rådande förhållanden påkalla största sparsamhet på alla områden, statsbidragets belopp bör bestämmas till 5,000 kronor.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen i anledning av Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning till understöd åt svenska vägföreningen å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 5,000 kronor.

Fattigvård.

93:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 88 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad under senare åren ägt rum, till understöd åt svenska fattigvårdsförbundet å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 17,000 kronor, därav 3,000 kronor såsom bidrag till ordnande av konsulentverksamhet för barnavård.

Diverse.

94:o) Uti en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen ville medgiva, att det för år 1916 beviljade anslaget å 15,000 kronor till rättshjälp åt vissa åbor och lägenhetsinnehavare måtte få utgå med icke disponerade belopp även under 1917 och tiden därefter till det avsedda ändamålet.

Såsom i motionen erinras, anvisade nästlidet års riksdag å extra stat för år 1916 ett anslag av 15,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att i mån av skedd utredning rörande de på rekognitionsskogshemmanen och de under bruk skatteköpta hemmanen befintliga och förutvarande åbors och lägenhetsinnehavares rättigheter av Eders Kungl. Maj:t användas till beredande av rättshjälp åt sådana obemedlade och mindre bemedlade åbor och lägenhetsinnehavare, vilkas anspråk på grund av förenämnda utredning och i övrigt förekommande omständigheter anses skäligen böra påkalla rättslig prövning inför domstol eller annan behörig myndighet.

I likhet med motionären är riksdagen av den mening, att vad av ifrågavarande anslag ej tages i anspråk under år 1916 bör för det angivna ändamålet få disponeras jämväl under följande år, och får riksdagen förty anmäla, att riksdagen i anledning av förevarande motion beslutat, att det av 1915 års riksdag å extra stat för år 1916 beviljade anslag å 15,000 kronor till beredande av rättshjälp åt sådana obemedlade och mindre bemedlade åbor och lägenhetsinnehavare, vilkas anspråk anses skäligen böra påkalla rättslig prövning inför domstol eller annan behörig myndighet, må, i den mån detsamma ej under nämnda år tages i anspråk, få för angivna ändamål disponeras jämväl under följande år.

95:o) Under punkt 89 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen dels medgiva, att Kungl. Maj:t må under år 1917 till jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen använda vad som vid utgången av år 1916 kan kvarstå oanvänt å anslaget för detta ändamål, dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisa ett anslag av 8,000 kronor.

I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen på extra stat för vart och ett av åren 1912—1915 anvisat anslag av 20,000 kronor till anordnande av jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen.

Enär, även om 1915 års anslag fullt toges i anspråk, det likväl, med anledning av avsevärda besparingar under föregående år, kunde beräknas, att de behållningar, som komme att finnas vid 1915 års utgång, skulle väl förslå till täckande av statsbidragsbehovet för år 1916, ansågs nytt anslag för år 1916 icke erforderligt, utan Kungl. Maj:t begärde endast riksdagens medgivande att under sistnämnda år för ändamålet använda vad som vid 1915 års utgång kunde kvarstå oanvänt å ifrågavarande anslag. Denna framställning bifölls av riksdagen.

Då riksdagen icke har något att erinra mot förevarande framställning, har riksdagen

dels medgivit, att Kungl. Maj:t må under år 1917 till jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen använda vad som vid utgången av år 1916 kan kvarstå oanvänt å anslaget för detta ändamål;

dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 8,000 kronor.

96:o) Vidare har riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 90 gjorda framställning

dels medgivit, att vad vid utgången av år 1916 kan kvarstå oanvänt å anslaget till insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar må under år 1917 användas för enahanda ändamål;

dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 25,000 kronor.

97:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom under punkt 91 gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad skett för innevarande år, å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 29,000 kronor att av Kungl. Maj:t användas till befrämjande av avsättningen i främmande länder av alster av svenska lantbruket och dess binäringar samt fiskerinäringen.

98:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 92 därom gjorda framställning har riksdagen

dels medgivit, att vad vid utgången av år 1916 må kvarstå oanvänt å anslaget till bestridande av kostnaden för Sveriges deltagande uti internationella lantbruksinstitutet i Rom må under år 1917 användas för enahanda ändamål;

dels ock för samma ändamål å extra stat för år 1917 anvisat ett anslag av 2,000 kronor.

99:o) Under punkt 93 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt föreningar för jordbrukskredit å extra stat för år 1917 anvisa ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

Då Kungl. Maj:t den 16 april 1915 till riksdagen avlät proposition angående åtgärder från det allmännas sida för beredande av driftkredit åt idkare av mindre jordbruk, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen bland annat att å extra stat för år 1916 under nionde huvudtiteln bevilja ett förslagsanslag å 10,000 kronor till statsbidrag åt föreningar för beredande av driftkredit åt idkare av mindre jordbruk. Detta anslag blev även av riksdagen beviljat.

Enligt de i samma proposition föreslagna, av riksdagen jämväl godkända reglerna för dylikt statsbidrag utgår sådant dels för en gång till centralkassas organisationskostnader och dels under de första tio åren näst efter det, då godkännande givits, till såväl centralkassas som jordbrukskassas årliga förvaltningskostnader. Uti det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet fanns intagen en tabell, vari de under några år framåt behövlige statsbidragen approximativt beräknats. Enligt nämnda statsrådsprotokoll framhöll emellertid departementschefen, att anledning finnes att antaga, att statsverkets kostnader i verkligheten skulle komma att snarare ej så obetydligt understiga än överstiga de beräknade.

För år 1917 upptoge nämnda tabell ett statsbidragsbelopp av 22,000 kronor.

Med hänsyn till ovan anförda uttalande och då anslaget fortfarande borde hava förslagsanslags natur, har departementschefen ansett fullt tillräckligt, om detsamma för år 1917 bestämdes till 20,000 kronor.

Riksdagen får i enlighet härmed anmäla, att riksdagen till understöd åt föreningar för jordbrukskredit å extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

100:o) Enligt vad riksdagen i särskild skrivelse nr 62 anmält, har riksdagen i anledning av inom riksdagen i ämnet väckta motioner

dels anhållit, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om, att en omfattande vedavverkning å skogsmarker, som stå under domänstyrelsens förvaltning, måtte under innevarande år komma till stånd, i syfte att för nästinstundande konsumtionsår vedtillgången i landet måtte ökas,

dels ock anmält, att riksdagen å extra stat för år 1917 under nionde huvudtiteln uppfört ett förslagsanslag av högst 200,000 kronor för att, enligt av Eders Kungl. Maj:t meddelade närmare bestämmelser, användas för underlättande av möjligheten att under instundande konsumtionsår genom statens livsmedelskommission eller annorledes tillhandahålla den mindre bemedlade befolkningen ved från allmänna skogarna till billigast möjliga priser eller till prislägen, som ungefär motsvara de under normala förhållanden gällande, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att av nämnda anslag under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 100,000 kronor.

101:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, *dels* att riksdagen ville anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte verkställa utredning om anläggande av transportabla sågverk å kronans domäner och eventuellt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kunde giva anledning; *dels* att riksdagen måtte till kungl. domänstyrelsens förfogande ställa ett förslagsanslag å 5,000 kronor att användas för inköp av ett transportabelt sågverk att stationeras inom Tåsjö revir.

Statsmakterna hava på sätt motionärerna erinrat genom upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen sökt främja kolonisationen i dessa trakter av landet. Med hänsyn till de besvärligheter, med vilka nybyggaren där uppe i allmänhet måste kämpa, hava även beträffande dessa upplåtelser stadgats särskilt fördelaktiga villkor. Bland annat äger lägenhetsinnehavaren att från kronans mark efter utsyning erhålla behöfligt virke till lägenhetens åbyggnader.

I betraktande av odlingslägenheternas ofta nog mycket avlägsna belägenhet i förhållande till närmaste såg erbjuda sig ifråga om det sålunda kostnadsfritt erhållna virkets försågning emellertid av lätt insedda skäl mången gång hart när oöverstigliga hinder.

Att dessa svårigheter med byggnadsvirkets försågning skola verka hämmande på nybyggarens även eljest strävsamma arbete på skapande av ett eget hem och därmed även på hela kolonisationen av Norrland, torde ligga i öppen dag.

I överensstämmelse med riksdagens år 1913 gjorda uttalande, att
Bihang till riksdagens protokoll 1916. 14 saml. 9 häft. (Nr 9.)

riksdagen livligt behjärtar önskvärheten av att från statsmakternas sida intet underlåtes, som kan vara ägnat att främja ifrågavarande lägenhetsinnehavares rätt och bästa, synes därför staten här böra träda hjälpande emellan.

Härtill kommer att vid det förhållande, att staten kostnadsfritt tillsläpper det erforderliga virket, det bör ligga i statshushållningens intresse att underlätta virkets försågning.

Det av motionärerna i berörda avseende framställda förslaget att å lämpliga ställen å statens domäner anlägga små transportabla sågverk torde vara värt beaktande. En utredning rörande lämpligheten härav synes därför riksdagen böra komma till stånd. Vad angår motionärernas förslag om anvisande av medel för inköp av ett transportabelt sågverk, anser riksdagen även lämpligt, att ett belopp av den storlek i motionen föreslagits för ändamålet ställes till Eders Kungl. Maj:ts förfogande. Dock torde därvid böra bindas det villkoret, att anslagets utgående göres beroende av den ifrågasatta utredningen. Rörande stationerande såsom motionärerna föreslagit inom ett visst angivet revir av det sågverk, som för nämnda medel eventuellt kan komma att inköpas, så har det icke varit möjligt för riksdagen att ingå på prövning av frågan, huruvida i detta avseende det ena eller andra reviret bör äga företräde.

Under återopande av det anförda får riksdagen

dels hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte utreda frågan om anläggande av transportabla sågverk å kronans domäner och eventuellt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan giva anledning;

dels ock anmäla, att riksdagen å extra stat för år 1917 anvisat ett förslagsanslag av 5,000 kronor att, därest berörda utredning skulle därtill giva anledning, användas för inköp av transportabelt sågverk att stationeras inom norrländskt revir.

102:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 94 föreslagit riksdagen, att, till tackande av åtskilliga av statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, anvisa å extra stat för år 1917 ett anslag av 242,947 kronor.

Riksdagen har till tackande av vissa av statskontoret förskottsvis bestridda utgifter anvisat å extra stat för år 1917 ett anslag av 242,947 kronor.

103:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t under punkt 95 föreslagit riksdagen att till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1916 angivna grunder, av extra lönetillägg

för innevarande år åt en del tjänstemän och betjänte vid under jordbruksdepartementet lydande verk och stater å extra stat för år 1917 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp av 2,000 kronor.

Liknande framställningar hava av Eders Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition gjorts beträffande andra departement underlydande verk och stater.

I anledning härav har riksdagen för beredande av extra lönetillägg för innevarande år åt en del statstjänstemän och betjänte under andra huvudtiteln på extra stat för år 1917 anvisat särskilt förslagsanslag, att utbetalas enligt de i ovannämnda statsrådsprotokoll angivna grunder.

I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under ifrågavarande punkt av statsverkspropositionen gjorda framställning och i överensstämmelse med vad riksdagen sålunda beslutat, har riksdagen till beredande i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden för nämnda dag angivna grunder av extra lönetillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjänte vid under jordbruksdepartementet lydande verk och stater å extra stat för år 1917 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp av 2,000 kronor.

104:o) Enligt vad riksdagen i särskild skrivelse nr 250 anmält, har riksdagen beslutat, att

a) för beredande under år 1916 av krigstidshjälp åt under jordbruksdepartementet lydande befattningshavare i enlighet med av riksdagen för krigstidshjälp utgående beträffande vissa befattningshavare i statens tjänst godkända allmänna grunder

dels å extra stat för år 1917 anvisa såsom förslagsanslag under nionde huvudtiteln 5,000 kronor,

dels ock såsom tillägg till de av riksdagen bestämda driftkostnaderna under år 1917 för statens domäner förslagsvis uppföra ett belopp av 153,000 kronor;

b) medgiva, att erforderligt belopp må för ändamålet av Eders Kungl. Maj:t under år 1916 förskjutas av tillgängliga medel.

105:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under nionde huvudtiteln, har Eders Kungl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att för jämnande av huvudtitelnslutsumma föreslagits en höjning å det ordinarie förslagsanslaget till bestridande av tryckningskostnader från dess nuvarande belopp 32,198 kronor med 22 kronor till 32,220 kronor.

Riksdagen får härigenom för Eders Kungl. Maj:t tillkännagiva, att samtliga ordinarie anslag under nionde huvudtiteln, som här ovan icke blivit särskilt omförmälda, för år 1917 fastställts till samma belopp som uti innevarande års riksstat; dock att i förslagsanslaget till bestridande av tryckningskostnader gjorts den jämkning, som för jämnande av huvudtitelns slutsumma är erforderlig.

Stockholm den 13 juni 1916.

Med undersåtlig vördnad.

**Tabell över anslagen under riksstatens nionde huvudtitel.
Jordbruksdepartementet.**

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
A. Departementet.									
1	Departementschefen					17,000	—		
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli					59,300	—		
3	Provisorisk lönereglering för departementet, <i>förslagsanslag</i>							6,760	—
4	Extra kanslisekreterare inom departemen- tet							5,050	—
5	Extra föredragande inom departementet m. m. Säger för departementet							4,000	—
						76,300	—	15,810	—
B. Lantbruksstyrelsen.									
1	Lantbruksstyrelsen					79,900	—		
2	Ingenjörbiträden hos lantbruksstyrelsen ...							10,000	—
3	Extra biträden hos lantbruksstyrelsen m. m. Säger för lantbruksstyrelsen							17,500	—
						79,900	—	27,500	—
C. Lanthushållningen.									
1	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lant- mannanärningar					372,450	—		
2	Lantbruksingenjörer och deras biträden ... Undervisningsanstalter: Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar: <i>Bestämt anslag:</i> Lantbruksinstitutet m. m. 437,750: —					101,900	—		
3 a	<i>Förslagsanslag:</i> Till understöd åt lantmanna- skolor			200,000	—				
3 b	Till understöd åt lanthus- hållsskolor ...	60,000	—	260,000	—				
3 c						697,750			

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
4	Elektrisk anläggning vid lantbruksinstitutet vid Ultuna			22,000	—				
5	Undervisningsmateriel för lantbruks- och mejerierinstitutet vid Alnarp			3,000	—				
6	Hovbeslagsskolan vid Alnarp			4,500	—				
7	Utbildningskurser för kontrollassistenter			14,800	—				
8	Bidrag till anställande av jordbrukskon-			70,000	—				
9	sulenter			42,000	—				
9	Bidrag till anställande av vandringsrättare								
10	Till utbildande av en stipendiat i boskaps-			1,500	—				
11	skötsel och mejerihushållning m. m.			8,000	—				
11	Statsbidrag åt Fredrika Bremerförbundets								
12	lanthushållningsskola vid Rimforsa för			5,500	—	697,750	—	171,300	—
12	utbildande av lärarinnor								
12	Statsbidrag åt fackskolan för huslig ekonomi								
	i Uppsala för utbildning av lärarinnor								
	i lanthushållning å skolans lantgård								
	Brogård								
	Hästaveln:								
	Hästavelns förbättrande:								
13 a	Reservationsanslag	309,400	—						
	Förslagsanslag:								
13 b	Friheter	1,070	—	310,470	—				
14	Extra personal vid Flyinge hingstdepå ...			4,630	—				
15	Åtgärder för inhemska häststammar			20,000	—				
16	Stamboksföring rörande hästar			6,000	—	310,470	—	30,630	—
	Boskapskötsel m. m.:								
17	Till förekommande och hämmande av smitt-			50,000	—				
18	samma sjukdomar bland husdjuren, för-								
	slagsanslag								
18	Karantänsanstalten i Haparanda för hus-								
	djur								
19	Avelscentra för nötboskap			750	—				
20	Till främjande av nötboskapsaveln inom			12,000	—				
	Norrbottnens län			5,000	—				
21	Till förekommande och hämmande av tuber-			75,000	—				
	kelsjukdomar hos nötkreaturen			50,000	—				
22	Till höjande av landets svinavel			20,000	—	50,000	—	162,750	—
23	» fjäderfäavelns befrämjande								
24	Maskin- och redskapsprovninganstalterna								
	vid Ultuna och Alnarp							21,000	—
	Kemiska stationer m. m.:								
25	Bidrag till underhåll av åtta kemiska sta-			48,000	—				
	tioner för jordbrukets och näringarnas								
	behov			15,000	—			63,000	—
26	Bidrag till underhåll av en kemisk-växtbi-							50,000	—
	ologisk anstalt inom Norrbottens län ...								
27	Svenska mosskulturöreningen								
	Befrämjande av fröodlingen:								
28	Till understöd åt frökontrollanstalter			10,000	—				

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
29	Bidrag till befordrande av den inhemska odlingen av frö av vallväxter och foderrotfrukter								
			20,000	—					
30	Till en statskonsulent i frödling m. m.								
31	Sveriges utsädesförening								
32	Sveriges utsädesförenings filial i mellersta Norrland								
			9,500	—			112,500	—	
	Mindre jordbruket:								
33	Till höjande av det mindre jordbruket ...								
34	» en statskonsulent för det mindre jordbruket m. m.								
			240,000	—					
35	Bidrag till främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk, <i>förslagsanslag</i> ...								
			15,000	—			262,000	—	
36	Statsbidrag till fortgående smörprovningar m. m.								
							16,000	—	
	Vattenavtappningar m. m.:								
37	Norrländska avdiktningensanslaget								
38	Allmänna avdiktningensanslaget								
			1,900,000	—			2,150,000	—	
	Tortvillgångarnas tillgodogörande:								
39	Till åtgärder för tillgodogörande av den i landets torvmossar befintliga bränsletillgång m. m.								
40	» en förste torvingenjör, tre torvingenjörer och en torvassistent								
			40,000	—					
41	Personligt ålderstillägg till torvingenjören T. G. T. Björkman								
			27,000	—					
42	Till upprätthållande av en torvskola								
			500	—					
43	Utredning angående statens tortvillgångar								
44	Åtgärder för ökning av tortvillverkningen inom landet								
			100,000	—			184,500	—	
	Husslöjden:								
45	Befrämjande av husslöjden								
46	Till en andre instruktör i husslöjd och personligt ålderstillägg till andre instruktören J. Wallander								
					25,000	—			
47	Till lindring av fraktkostnader vid transport å järnväg av kalk m. m. för jordbrukets behov, <i>förslagsanslag</i>								
							3,500	—	
							450,000	—	
	Säger för lanthushållningen					1,557,570	—	3,677,180	—
	D. Fiskeriväsendet.								
1	Fiskerinäringens understöd								
2	Bidrag till undervisningskurser i navigation m. m. för bohuslänska fiskare								
					111,000	—			
3	Södra Sveriges fiskeriförening								
							1,400	—	
4	Hydrografisk-biologiska havsundersökningar: Till hydrografisk-biologiska undersökningar av de Sverige omgivande haven ...								
			25,000	—			18,500	—	

	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
5								
	Underhålls- och driftkostnad för fartyget Skagerak		36,000	—				
6	Försäkring av fartyget Skagerak		5,200	—			66,200	—
7	Underhålls- och driftkostnad för fartyget Eystrasalt						8,500	—
8	Till utförande av vissa fiskehamnar						780,000	—
	Säger för fiskeriväsendet				111,000	—	874,800	—
E. Skogsväsendet.								
Skogsundervisning m. m.:								
1	Skogshögskolan och statens skogsförsöksanstalt		192,600	—				
2	Docentstipendium vid skogshögskolan m. m.			4,900	—			
3	Utgifter för skogshögskolans förberedande kurs vid Garpenberg			4,500	—			
4	Extra räknebiträde vid statens skogsförsöksanstalt			1,200	—			
5	Ökade expensmedel för statens skogsförsöksanstalt under år 1916			2,300	—			
6	Specialundersökningar rörande de norrländska skogarnas föryngring			38,900	—			
7	Skogsundervisning och skogshushållning i allmänhet		102,000	—				
8	Fortsättningsskola för lärjungar från statens skogsskolor m. m.			8,400	—			
9	Tillsyn å enskildas skogar i lappmarkerna och Särna socken		170,000	—				
10	Tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland		102,400	—				
11	Skogsodlingens befrämjande			100,000	—			
12	Bidrag till skogsvårdsstyrelsernas verksamhet			67,500	—			
13	Till anställande under år 1916 av ökat antal extra skogsingenjörer och extra tillsyningsmän för tillsyn å enskildas skogar i Västerbottens och Norrbottens läns kustland, <i>förslagsanslag</i>			35,000	—	567,000	—	262,700
14	Reglering av flottleder						300,000	—
	Säger för skogsväsendet					567,000	—	562,700
F. Lantmäteriväsendet.								
Lantmäteristaten:								
1	Lantmäteristaten		536,400	—				
2	Lantmäteriuundervisningen			36,300	—			
3	Kostnader för vissa av lantmätare företagna tjänsteresor, <i>förslagsanslag</i>			30,000	—			

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
4	Reparation och renovation av kartor i lantmäterikontoren i länen			15,000	—				
5	Nya registratur och arkivens ordnande i lantmäterikontoren i länen			20,000	—				
6	Inbindning av handlingar i lantmäterikontoren i länen			3,500	—				
7	Anskaffande för lantmäterikontoret i Umeå av kopior utav vissa kartor m. m.			9,000	—				
8	Till skrivhjälp å lantmäterikontoren i länen			25,000	—				
9	Fotomekanisk reproduktion av lantmäterikartor			6,000	—				
10	Kopior av kartor m. m. angående statens järnvägars jordområden			7,000	—	536,400	—	151,800	—
11	Skiften och avvitringar, <i>förslagsanslag</i> ...					63,000	—		
12	Utflyttningshjälp efter skiften, <i>förslagsanslag</i>					50,000	—		
Säger för lantmäteriväsendet						649,400	—	151,800	—
G. Rikets allmänna kartverk.									
Rikets allmänna kartverk:									
<i>Bestämt anslag:</i>									
1 a	Till avlöningar	167,920	—						
<i>Förslagsanslag:</i>									
1 b	Till ålderstillägg	28,580	—						
<i>Reservationsanslag:</i>									
1 c	Till kartarbeten m. m.	144,300	—			340,800			
2	Namngranskning för rikets allmänna kartverks behov							3,000	—
3	Observationspaviljong för rikets allmänna kartverks geodetiska avdelning m. m. ...							19,000	—
Säger för rikets allmänna kartverk						340,800	—	22,000	—
H. Geologiska och hydrografiska undersökningar.									
Sveriges geologiska undersökning:									
1	Sveriges geologiska undersökning	101,530	—						
2	Till Sveriges geologiska undersöknings fältarbeten m. m.			40,500	—				
3	» expenser för Sveriges geologiska undersökning			8,800	—				
4	Djupborrningar i Skåne			140,000	—	101,530	—	189,300	—
Hydrografiska undersökningar:									
5	Till hydrografiska byrån m. m.							65,900	—
Säger för geologiska och hydrografiska undersökningar						101,530	—	255,200	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
I. Veterinärväsendet.									
Veterinärundervisningsanstalter:									
1	Veterinärundervisningen	179,000	—						
2	Personlig lönefyllnad till två vaktmästare vid veterinärhögskolan			600	—				
3	Statens veterinärbakteriologiska anstalt	42,700	—			221,700	—	600	—
Veterinärstaten:									
<i>Bestämt anslag:</i>									
4 a	Länsveterinärer och veterinärstipendiater	86,500	—						
<i>Förslagsanslag:</i>									
4 b	Distriktsveterinärers avlöande	146,000	—			232,500	—		
Säger för veterinärväsendet						454,200	—	600	—
J. Vägunderhållet och skjutsväsendet.									
Vägunderhållet:									
1	Bidrag till vägunderhållet på landet, <i>förslagsanslag</i>	1,350,000	—						
2	Statsverkets andel i kostnaden för vägdelningar, <i>förslagsanslag</i>			25,000	—				
3	Understöd åt synnerligt betungade väghållningsdistrikt			150,000	—				
4	Svenska vägföreningen			5,000	—	1,350,000	—	180,000	—
Färjor och färjkarlar:									
5 a	<i>Bestämt anslag</i>	354	—						
<i>Förslagsanslag:</i>									
5 b	Friheter	25	—			379	—		
6	Bidrag till skjutsentreprenader, <i>förslagsanslag</i>					300,000	—		
Säger för vägunderhållet och skjutsväsendet						1,650,379	—	180,000	—
K. Fattigvård.									
1	Fattigvården i Stockholm och landsorten					9,564	—		
2	Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>					350,000	—		
3	Svenska fattigvårdsförbundet							17,000	—
Säger för fattigvård						359,564	—	17,000	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
L. Diverse.									
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>					100,000	—		
2	Odlingshjälp åt krononybyggare, <i>förslagsanslag</i>					4,500	—		
3	Odlingshjälp till innehavare av skogstorp och odlingslägenheter å kronomark i de sex nordligaste länen, <i>förslagsanslag</i> ...					20,000	—		
4	Belöningar för rovdjurs dödande, <i>förslagsanslag</i>					38,000	—		
5	Ersättning till hushållningssällskapen för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel					2,100,000	—		
6	Jordförmedlingsbyråer för egnahemsrörelsen							8,000	—
7	Till insamlande av jordbruksstatistiska uppgifter genom lokalundersökningar							25,000	—
8	Till befrämjande av avsättningen i främmande länder av alster av svenska lantbruket och dess binäringar samt fiskerinäringen							29,000	—
9	Internationella lantbruksinstitutet i Rom ...							2,000	—
10	Understöd åt föreningar för jordbrukskredit, <i>förslagsanslag</i>							20,000	—
11	Till underlättande av möjligheten att tillhandahålla den mindre bemedlade befolkningen ved från allmänna skogarna, <i>förslagsanslag</i> , högst							200,000	—
12	Till inköp av transportabelt sågverk, <i>förslagsanslag</i>							5,000	—
13	Till täckande av vissa förskott							242,947	—
14	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>					150,000	—		
15	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>					100,000	—		
16	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>					10,000	—		
17	Extra lönetillägg för år 1916, <i>förslagsanslag</i>							2,000	—
18	Krigstidshjälp för år 1916, <i>förslagsanslag</i>							5,000	—
19	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>					32,220	—		
Säger för diverse						2,554,720	—	538,947	—
Summa						8,502,363	—	6,323,337	—